

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий Кіровоградський Комунар

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

Виходить з 8 грудня
1939 року

№ 2 (4081).

СУБОТА

13

СІЧНЯ
1990 р.

Ціна 8 коп.

АНОНС

АНОНС

УВАГА! УВАГА!

Враховуючи критичні побажання XXV обласної комсомольської конференції, Кіровоградський обком комсомолу запрошує всіх охочих у ГРОМАДСЬКУ ПРИЙМАЛЬНЮ.

Якщо маєте бажання зустрітися з найрізноманітнішими спеціалістами — дзвоніть щодня з 18 до 20 (субота — з 9 до 15). А 20 січня з 10 до 14 години вас чекають в Кіровоградському обкомі ЛКСМ Ук-

раїни (м. Кіровоград, вул. Карла Маркса, 41):

секретарі обкому комсомолу (кімната 112) — тел. 4-87-52, юрист (кімната 108) — 4-77-66,

психолог (кімната 114) — 4-87-63,

журналіст (кімната 105) — 4-87-74,

спеціалісти з молодіжних господарських об'єднань (кімната 118) — 4-74-77.

ЗАХОДЬТЕ, ДЗВОНІТЬ!

АНОНС

АНОНС

«БУДУТЬ ПОСВІДЧЕННЯ, ВЕТЕРАНИ»

У №1 • У №1 • У №1

Назавбаром прийде велике свято — 45-річчя Перемоги радянського народу у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років над німецько-фашистськими загарбниками. Зараз у пресі багато пишеться про турботу партії про учасників, ветеранів війни і праці, про пільги для них.

Ми живемо втроях: дружина і її мати, якій вже 90 років. Ми з дружиною ще працюємо, хоч і за 65 років маємо. Всі троє нагороджені медалями «За перемогу над Німеччиною в роки Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років», у жінок медалі «За доблесну працю в роки Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років».

Вирішив я зайти якимось у магазин «Ветеран», пред'явити документи про нагороду медалями і запитати, чи можна скористатися їхніми послугами. Але почув відповідь: «Нам потрібна картка з військкомату».

Гаразд, відвідав я військкомат і, як люди ще підказали, відділ торгівлі. Почув таке: «Поки що ніяких акцій нема, щоб прикрити до магазину, але можете безплатно їздити в міському транспорті».

Прізвищ я не зачитував, але у відділі торгівлі мене направили до начальника. На моє запитання, чому ми багато пишемо й говоримо, а на міс-

цях нічого не робимо, воча відповіла теж запитанням: «Чому ви маєте до мене претензії?». Що ж, ні до кого претензій я не маю, стільки років жив без магазину і далі буду жити. На цьому б все і скінчилось, але минуло кілька місяців і якимось дружина принесла журнал «Агітатор» № 13 за липень 1989 року. На сторінці 29 я прочитав заголовок: «Будуть посвідчення, ветерани». Пишеться, що в «Агітаторі» № 14 за 1988 рік надруковано перелік, а з метою встановлення єдиного порядку надання пільг постановою Державного комітету СРСР по праці та соціальних питаннях від 14 лютого 1989 року затверджено єдині форми посвідчення про права на пільги для вказаних осіб.

ХОЧЕТЬСЯ ДІСТАТИ ВІДПОВІДЬ ВІД КОМПЕТЕНТНИХ ОСІБ, ЯКІ ПОВИННІ ТРИБУВАТИСЯ І ДОТРИМУВАТИСЯ ЗАКОНІВ ПРО СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДЕЙ, — КОЛИ Ж У НАШОМУ МІСТІ ВЕТЕРАНИ ВІЙНИ І ПРАЦІ МАТИМУТЬ ДОВІДКИ НА ОДЕРЖАННЯ ПАЙКІВ У МАГАЗИНІ «ВЕТЕРАН»!

М. МУЖИКОВСЬКИЙ,
учасник Великої Вітчизняної війни, пенсіонер, лінотипіст видавництва «Кіровоградська правда».

Муляр — таку будівельну професію освоєла молода робітниця з будівельного управління «Цивільбуд-3» Наталка ВОЙТЮК. Зараз вона разом з іншими бійцями третього загону МЖК виконує трудову програму, працюючи на об'єктах тресту «Кіровоградбуд».

На попередньому місці роботи — заводі радіовиробів, звідки Наталка прийшла в будуправління, комсомолка прагнула бути першою і в праці, і в громадському житті. За це нагороджувалася знаком «Молодий гвардієць XI п'ятиріччя». Почесними грамотами ЦК ЛКСМУ та ЦК ВЛКСМ. Нещодавно Наталку Войтюк було обрано членом обкому комсомолу.

Фото С. ГУСАРЧЕНКА.

ЯК ДЛЯ БРАТІВ

МИЛОСЕРДЯ

У дні, коли на румунській землі проливалася кров, Червоний Хрест першим відгукнувся на біду румунського народу: до країни були відправлені медикаменти, перев'язочний матеріал, кров та її препарати.

Звичайно, не залишилися осторонь і кіровоградці, активісти Червоного Хреста. Обласний комітет Товариства Червоного Хреста звернувся до жителів міста й області з проханням надати допомогу братньому народу Румунії: перерахувати добровільні грошові пожертвування, допомогти одягом або здати кров для потерпілих.

Першими відгукнулися комсомольці. Це — учні Кіровоградського медичного училища групи № 310 члени Товариства Червоного Хреста Р. Дьомін, С. Прищеп, В. Макаренко, І. Малецька, І. Стаднікова, які дали свою кров для потерпілих.

О. КРИВА.

ТРИВОЖНА МОЛОДИСТЬ

«КРУГЛИЙ СТОЛ» «МК»

«Тривожна молодість» — є такий фільм.

Але розмова «за круглим столом», організована редакцією і обласним управлінням внутрішніх справ, була не про кіно. Мова йшла про тривожний стан правопорушень і злочинів серед неповнолітніх. За «столом» зібралися старший помічник прокурора області В. Л. ГАЛАГАН, заступник начальника відділу профілактики В. Д. МОМОТ, начальник політчастини слідчого ізолятора В. М. КАРПЕНКО, секретар обласної комісії у справах неповнолітніх В. І. БІЛАН, заступник завідувачого обласної освіти по профтехучилищах Л. М. КАПЧЕНКО, його колега А. М. ШИЛО, головний лікар шкірвендиспансеру О. І. ПАВЕЛКО, працівник обкому комсомолу О. ДЕМЕШКО, представники правоохоронних органів районів і міст області.

Розмову від заступника начальника політвідділу УВС В. О. БАРАНЦЕВ. Він, зокрема, повідомив, що злочинність серед підлітків весь час зростає, кожний десятий злочин в області скоюється неповнолітніми.

Цифри, наведені у вступному слові, не просто лякають — вони тривожать. Тільки за рік кількість злочинів серед підлітків зросла більш як на 60 процентів. Злочини стають все жорстокішими. Кожна в групах.

О. ДЕМЕШКО: Стан справ нам у обкомі відомий.

В. О. БАРАНЦЕВ: Розклад моральний починається в сім'ї. Порушують закон діти і неповних, як мовиться, неблагополучних сімей, і благополучних у всіх відношеннях.

Л. М. КАПЧЕНКО: Чому ми боїмося в училищах виховувати? Треба брати на облік

«важких дітей», але не так, як у нас робить: потрапив на око комісії у справах неповнолітніх, то вже «мічений». А звідси — ставлення до підлітка. Тут нам треба добре подумати, як вести виховну роботу. Вкрай погано поставлена робота із залученням підлітків до роботи влітку.

В. Л. ГАЛАГАН: Ті діти, які на обліку, потрапили туди стараннями інспекції, а не училищ. Там бояться, бо треба звітувати, а «важкий» псує звіт. В Будинку піонерів лише в'яжуть та шикують. Підліткам і справді, особливо влітку, потрібно шумати цінаву роботу. От хай комсомол цим і займається.

Батьків уже не перевиговась. Але треба впливати на них уроками судових справ, де стає зрозумілим звідки виник злочин, що цьому сприяло.

В. І. БІЛАН: Зайнятість — найголовніше. Бронь, яка теоретично дається підліткам, на підприємствах рідко спрацьовує. А візьміть таку цифру: в місті понад 20 тисяч хронічних алкоголіків, а в багатьох з них — неповнолітні діти.

В. М. КАРПЕНКО: Більше треба працювати з батьками, з трудовими колективами, де батьки працюють. Хай відчувають повну відповідальність за поведінку дітей. А то «діти» прибувають до нас геть зіпсованими, душевними інвалідами.

А. М. ШИЛО: Працівники інспекції рідко бувають у школах, і то вже тоді, коли там щось скоїлось...

Л. М. КАПЧЕНКО: Чимало випадків, коли злочин скоєно у школі чи на канікулах, а «на обліку» беруть уже в училищі.

О. ДЕМЕШКО: Товариші, коли ми прагне-

мо щось зробити, то давайте розробимо конкретні заходи. Чому, наприклад, «важких» не закріплювати за трудовими колективами? Чи дтсаафівські приміщення використовувати для роботи з підлітками по місцю проживання... От лише коштів обмаль.

В. І. БІЛАН: Мені здається, що в області немає чіткого обліку тих неповнолітніх, які вже працюють.

* * *

Сказано за більш як дві години було достатньо. Наводилися кричущі факти на додачу до тих, про які йшлося вище. Наприклад, в Ульяновці понад рік не працювала громадська інспекція у справах неповнолітніх. Але було сказано також і таке: «Потрібен тисний і постійний зв'язок школи, училища і міліції, і тоді можна буде сподіватися, що справи вдасться повернути на краще».

Критикувалися місські підліткові клуби, обговорювали, чи так уже впливає відео на ріст злочинності. Занидалось обласній пресі те, що мало ще друнується матеріалів на теми юр-ралу.

Які ж висновки?

Як і по всій країні, йдуть пошуки шляхів боротьби із злочинністю і на місцях. Розмова, яка відбулась в Управлінні внутрішніх справ, звичайно, користь принесе. Рельєфніше висвітлює проблеми, чіткішими стають уявлення про те, що треба зробити сьогодні, а що — завтра.

Та найяскравіше вимальовувалась основна думка, до якої пристали практично всі учасники бесіди, — злочинність дітей починається в сім'ї.

То чи не саме з неї й починати!

Розмову за «круглим столом» записав А. КУМАНСЬКИЙ.

КАРНИЙ РОЗШУК ПРОСИТЬ ДОПОМОГИ

Дорогі читачі! Вже не вперше звертається до вас карний розшук із проханням допомоги у розкритті злочинів проти особи. Сподіваємось на вашу активність і рішуче бажання боротися з лавиною злочинності. Отже, будьте пильними!

За здійснення небезпечних злочинів (розбійних нападів на людей похилого віку) розшукується група осіб циганської національності: Богю Володимир Володимирович, 1969 року народження, житель села Троїцьке Любашівського району Одеської області, Томак (він же Чеботар) Подорян (він же Артур) Іванович, 1970 року народження, житель села Любомирка Котовського ра-

йону Одеської області, Філозофенко Іван Миколайович, 1960 року народження, житель міста Первомайська Миколаївської області.

Правопорушники вибирають будинки, де живуть самотні літні люди, зламують двері, вибивають вікна, забираються в квартиру, знущаються над ними, віднімають гроші. Подібні злочини вчинені розшукуваними на території Гайворонського, Голованівського, Ульяновського, Добровеличківського районів Кіровоградської області, в деяких районах Одеської і Миколаївської областей.

Допоможіть знешкодити злочинців, повідомте про їх місцезнаходження у найближче відділення міліції.

За здійснення розбійних нападів на водіїв автотранспорту розшукується Ніколаєв Геннадій Володимирович, 1966 року народження, уродженець міста Міас Челябінської області і Оніщенко Олександр Васильович, 1967 року народження, уродженець міста Кривий Ріг Дніпропетровської області. Обидва жителі Кривого Рогу.

Можливо, комусь відомо місцеперебування вищезгаданих осіб. Просимо зателефонувати у найближчий районний відділ міліції по телефону 02.

Чекаємо на вашу допомогу.

ОДНОДУМЦІ, ПІДТРИМАЙТЕ!

Олександр Сайко народився 1961 року на Сумщині. Після закінчення в 1983 році Київського автодорожного інституту приїхав за розподілом працювати інженером з організації дорожнього руху обласної державінспекції. З 1985 року — секретар комітету комсомолу УВС Кіровоградського обласного комітету. Член КПРС з 1986 року. Українець. Висунутий кандидатом у народні депутати Кіровоградської міської Ради народних депутатів пленумом Кіровоградського міського комсомолу. Сьогодні — наше інтерв'ю з О. Сайком, капітаном міліції.

КОР.: Олександр, у твоїй програмі, та, зрештою, в багатьох претендентів на депутатський мандат, є чимало загальних, навіть скажемо так — загальновідомих слів типу: «зосереджу зусилля на розв'язанні соціально-економічних проблем...», «як це робитимеш!»

О. С.: Не знаю, як для кого, а для мене дані слова — напрям роботи. Він включає пункти, як, принаймні, газифікація будинків, поліпшення водозабезпечення, будівництво вулиць із твердим покриттям.

Але навіть ці напрями, думаю, не задовольнять моїх виборців. Тож уточню: багато що залежить від того, як ми, депутати, будемо приймати рішення і хто їх розроблятиме. Свій голос віддаватиму за реальні заходи і за ті, які поліпшать наше з вами життя. Як спеціаліст взяв би участь у комісії по будівництву доріг. Така комісія сьогодні просто необхідна, бо, напевне, не лише мене, а й усіх жителів та гостей міста просто обурюють наші дороги і те, як ми їх псуємо.

КОР.: Що скажеш про ліквідацію дефіциту? Мені, якщо чесно, в прямому і переносному значенні слова «боляче» боліло, коли в перший робочий день нового року штов-

хався за чобітками в черзі біля «Будинку взуття»...

О. С.: Вважаю такі черги знущанням над людьми. По-перше, хто дав право працівникам хоча б даного магазину обманювати народ? Після обідньої перерви біля місця, де до обіду велася торгівля, люди з надією три години мерзли на вулиці. Невже зразу було важко сказати, що там нікого нічим не торгуватиме?

Про те, що творилося в магазині, неважко й самому здогадатися. Люди, втративши людську культуру, по головах пролазили до взуття...

КОР.: Вибач, що перебив, але ж який вихід: не почнеш же ти, Олександр, сам робити імпортне взуття!...

О. С.: Але пропонувати, щоб була у вітрині реклама наявного товару — сьогодні є те і те, завтра буде — інше, і стільки-то. Чому усе не робити гласно? Мабуть, декому це невігдно, як і те, що люди могли б стояти в нормальній черзі, а не душити один одного.

КОР.: Думаю, що твоя пропозиція знайде підтримку у виборців. Для людей справді треба основне — людського ставлення, достатку товарів, чистоти повітря...

О. С.: Якщо говорити про чистоту повітря, то тут роботи депутатам, як-то кажуть, не початий край. Хто знає, чим ми дихаємо на вулиці, чим дихають робітники на «Червоній зірці» і на площі ім. Кірова? Чи обговорювалося дане питання на сесіях міськради?

Можливо, й обговорювалося. І рішення приймалися (не знаю, чи одноголосно), але результат ми бачимо самі. Хоча б той, що з рікою Інгул. Ми не можемо тікати в центрі міста назвати річкою. Хіба так хто робить?

КОР.: Як же! Робить хтось... у нас з тобою на очах. Але підій, дізнайся, хто винен у тому, що не лагодиться з рікою, що про чисте повітря залишається лише мрія...

О. С.: Отож моя пропозиція така: переглянути всі рішення, які стосую-

ться екології міста. Намітити реальні шляхи виходу Кіровограда з екологічної кризи. По-перше, з річки зробити річку, залучивши до цієї справи якнайбільше небайдужих кіровоградців. По-друге, підприємства, які забруднюють повітря, штрафувати до тих пір і якнайвідчутніше, доки вони не будуть екологічно чистими. По-третє, добиватися вивозу за межі міста шкідливих підприємств (цехів), наполягати, щоб без дозволу загальних зборів жителів міста, без їхнього погодження не приймалося ні одне рішення про будівництво екологічно шкідливих підприємств.

КОР.: Хіба це реально! Знайдуться відмовки, мовляв, коштів нема, або давайте позакриваємо заводи, а люди хай без заробітку помирають...

О. С.: Важко сказати, від чого жальвіша смерть: від хвороб через екологічну нечистоту, чи від голоду. Хоча фізично здорова людина собі роботу знайде...

КОР.: Як думаєш про привілеї, чи, може, їх у Кіровограді нема?

О. С.: Я проти них і вважаю, що в цьому мені підтримають усі виборці.

КОР.: У твоїй програмі є цікаві слова про милосердя, навіть ти, Олександр, будеш боротися, якщо станеш депутатом, за розробку комплексної програми «Милосердя». Будь ласка, декілька слів про те, що вона включатиме.

О. С.: Перш за все, треба нагодувати, одягнути, обігріти голодних. Отих калік і бабусь, котрі стоять на вулицях і біля церкви і випрошують на прожиття милостиню. Не повинні позбавляти як морально, так і матеріально увагою сиріт, малозабезпечених сімей. Треба скористатися досвідом роботи в цьому напрямі Кіровоградського обкому комсомолу. Необхідно також ство-

рити фонд милосердя через добродійні акції, пожертвування, внески трудових колективів.

Особливу увагу варто приділити ветеранам війни та праці, інвалідам, людям похилого віку та молодим сім'ям, одиноким. Треба подбати про розширення для них пільг.

КОР.: Отже, ти за пільги!

О. С.: Так, але лише тим, хто їх дійсно потребує, а не корівним людям, які все спихають на зайнятість.

КОР.: Олександр, всі-таки тебе висунув пленум Кіровоградського міського комсомолу, а ми щось про молодіжні питання й не говоримо...

О. С.: Тим, що комсомол відмовився чи не найперший від «своїх» депутатських місць у Радах, зрозуміло, що молодь вболіває абсолютно за все. Думаю, всі будуть вболівати і за молодіжні проблеми, які для мене є і залишаються головними, як для депутата, якщо оберуть.

Пропонуватиму при розробці плану розвитку міста на наступні роки, наступну п'ятирічку молодіжні питання виділяти окремо. Не для того, щоб вони лише виділилися, а для конкретизації наших зусиль.

Ще запропоную і буду добиватися, щоб передати приміщення нового театру, який будується, для Будинку молоді. І обов'язково — докласти всіх зусиль, щоб кіровоградська «будова віку» послужила не нам, а не нашим внукам у наступному столітті.

КОР.: І як же це робитимеш! Чи не підеш туди сам за будівельником?

О. С.: Чому ж! Коли треба, вийду на суботник. І не сам, а зі своїми товаришами-однодумцями, а, можливо, й зі своїми виборцями. Незалежно від того, стану депутатом чи ні.

КОР.: Все-таки ти людина «в формі». Напевне, маєш якісь пропозиції про удосконалення роботи працівників міліції?

О. С.: Я б не виділяв якісь питання для міліції окремо. Сьогодні всі знають, що злочинність як у нашому місті, так і по країні зростає. Одні кажуть, що це наслідок поганої роботи міліції, інші — це щось. Я підтримую відому думку, а може, й істину — поки буде дефіцит товару, а ширше, — поки не піднімемо на належний рівень економіку — доти й процвітатиме злочинність. І проти її зростання треба боротися не однієї міліцією, а всім нам з вами.

КОР.: Виходить, ти проти того, щоб злочинцями займалися спеціалісти?

О. С.: Ні, навпаки, я за комплексне вирішення питань і за комплексні програми. Такі як «Здоров'я», «Культура», «Побут». Відповідно до запитів населення докладаю всіх зусиль до збільшення кількості лікарень і поліклінік, закладів культури.

КОР.: Як із бюрократизмом? Думаєш, вдасться тобі щось змінити, добитися?

О. С.: Не думаю, а вірю. Тим паче, що не я один буду за це боротися, є ж і однодумці. Надіюся на їхню підтримку...

КОР.: Значить, віриш у перемогу на виборах!

О. С.: Стопроцентної впевненості не маю. Але хочу, щоб мої погляди підтримали товариші, котрі віддадуть свій голос за мене. Надіюся на підтримку неформальних об'єднань. Звичайно, тих, які стоять на позиціях соціалізму...

КОР.: Залишається побажати успіху в такій нелегкій передвиборній боротьбі. Думаю, твої, Олександр, виборці віддадуть свій голос за тебе.

О. С.: І я цього бажаю. Буду дуже радий, якщо моя програма ще доповниться їхніми побажаннями. Обов'язково їх врахую.

Вів інтерв'ю
Юрій ЯРОВИЙ,
спецкор «Молодого комунара».
м. Кіровоград.

ЯКИЙ БУТИ
МОЛОДІЖЦІ?

РОЗДУМИ ПРО «МК»

На мій погляд, головне кредо молодіжної газети — оперативна інформація, відвертий діалог з читачами і обов'язкова відповідь на

кожне із запитань, котре може зацікавити багатьох. А це — правдивий, без прикрас портрет сучасника, що, на жаль, часто відходить на інший план. Обов'язково слід йти від подій, які хвилюють країну.

Вважаю: край необхідно провести на обласному рівні прес-конференцію журналістів «МК» з комсомольським активом і разом обміркувати — якою бути газеті далі. Адже те, що є зараз, вже не влаштує читачів.

Як на мене, то Америки не відкривала б, а в першу чергу «оживила б» офіційні публікації репортажами, інтерв'ю. По-друге, розширила б «географію», для цього домоглася б створення при кожному райкомі комсомолу громадських постів редакції «МК».

Я — «за» існування «прямої лінії» та телефону довір'я, «за» — друкування полярних точок зору, адже істина, як відомо, народжується у суперечці. Різні погляди, різні думки, різні позиції — десь отут знаходиться істина. А що для нас найголовніше сьогодні! Зробити все для того, щоб країна полегше зіткнула. І преса за це — в особливому одвіті.

У питанні — що і як друкувати, що дозволено газеті, а що знаходиться поза її компетенцією, я повністю солідарна із головним редактором «Діф» Владиславом Старковим («Комсомольська правда» за 22 листопада 1989 р.): «...Поки що все це вирішують окремі люди, окремі органи, прикриваючись тим, що вони служать у високій інстанції. Де ж критерій! Мабуть, все-таки видавець відповідає за своє видання без будь-якого втручання зовні».

А ще болить мені те, що на очах падає авторитет комсомолу, що окрема частина молодих людей втрачає віру в завтрашній день і опускає руки, навіть не спробувавши засунути рукава, що байдужістю віє від нашого ставлення до історії рідного краю, його природи.

Своє слово тут мають сказати як журналісти «МК», так і комсомольський актив області. Вірю в те, що вони його скажуть. Бо час не чекає!

Г. ШАЛАПКО.

смт Вільшанка.

МІСЦЕ ПАМ'ЯТІ,

або Де взятися некрополеві у нашому місті?

Важко навіть сказати, що це: чи місце, де лежать наші предки, чи смітник, чи забруднений дитячий майданчик, чи пасовище, де спокійно пощипують травичку молоді козенята... На невеликій площі — всього в один квартал — знаходиться Никанорівське кладовище; тут можна побачити все, що завгодно: від порожніх пляшок до куп битої цегли і різного побутового мотлоху. Половина території поросла густими кущами бузку, з-під них де-не-де виглядають гранітні пам'ятники, на яких до недавнього часу можна було прочитати, хто саме і коли був похований на цьому місці.

На цьому кладовищі можна виділити три типи поминальних витворів: пам'ятники, на яких зображено стилізоване обрізане гілля дерева, а на ньому гранітний «арнуш», де мусить бути напис про те, кому саме належить цей пам'ятник; надмогильні плити, вписані з цілого шматка гранітної брили; вирізані з граніту так звані тумби, схожі на чотирикутні призми.

Не набагато краща ситуація склалася і на Кушівському кладовищі, де в старій частині місцеві жителі зробили звичайне звалище. Численні пам'ятники зруйновано, надмо-

гильні плити розтрито на шматки. Але порівнюючи Никанорівське і Кушівське кладовища, на останньому можна виділити ще один тип надмогильних пам'ятників — це хрести, вписані з каменю та вилиті або викопані з заліза, які встановлювались на гранітних п'єдесталах. Один з таких неpotrивожених досі христів зберігся на п'єдесталі, з одного боку якого було зображено морський якір із ланцюгом, з другого — видовбане коло, в центрі якого мала знаходитися фотокартка померлого, а з третього боку містився напис. На єдиному збереженому пам'ятнику, що зберігся в комплексі, вдалося встановити, що на цьому місці похована «пані Омеляненко, котра загинула 1 квітня 1918 року від руки злодія».

Багатьом кировоградцям відома історія про боротьбу місцевих краєзнавців з творчим об'єднанням «ТОМ» (скорочено — ТОМ), з обласного краєзнавчого музею, приватних осіб за збереження рідного склепу героя Вітчизняної війни 1812 року, одного з перших російських дослідників на Кавказі, друга Багратіона, генерала Георгія Емануеля.

Сам склеп був побудований на території його маєтку у 1834 році. Че-

рез певні проміжки часу тут були поховані: донька Олена (1834 р.), дружина генерала — Марія Велліанівна (1835 р.), племінниця (1837 р.), сам генерал (1837 р.) і його теща (1839 р.). За спогадами старожилів, під час громадянської війни, у 1919 році, група озброєних людей увірвалася на територію родинного маєтку, вдерлася до каплиці і витягла з труни рештки покійного генерала та якоїсь жінки. Обперши їх об стінку каплиці і розстрілявши тіла з пістолетів та гвинтівок, злодії порубали їх шаблями, кинувши понівечені рештки напризволяще. Через деякий час на місці злочину опинилося двоє чоловіків, котрі занесли останки чоловіка і жінки до склепу. Зверху їх накрили знятими з каплиці залізними воротами.

Після громадянської війни за склепом доглядав старенький сторож та нащадки генерала. За оповідями старожилів, по Великій Вітчизняній війні на місці склепу виділилися лише кам'яні стіни, котрі місцеві жителі розібрали на будівництво власних осель. Таким чином, на кінець 70-х років на місці

колишньої каплиці лишився лише склеп, та із землі стирчало кілька білих цеглин. А поруч знаходилося ще кілька склепів з одиницями похованнями, на одному з яких була гранітна колона з написом про те, що тут похований старший син генерала Емануеля — полковник Микола Георгійович Емануель, який упокоївся 25 січня 1875 року.

Та ось 1988 року на місці склепу і кількох могил радянських воїнів часів Великої Вітчизняної розпочалося будівництво приватних будинків. Внаслідок чого там опинився бульдозер, який, перетворюючи все, що було на місці склепу, згорнув надмогильний пам'ятник у бій; місце, де знаходився склеп, стало неможливо знайти. Минав час, фундаменти будинків впритул підходили до склепу.

У лютому 1989 року обурена громадськість міста виставила перші пікети на знак протесту проти подальшого будівництва. Звернувши на це увагу міськвиконком, який аніс рішення за № 169 провести наукове дослідження склепу, щоб чітко визначити межі склепу і довести, що саме тут поховано генерала. Цією справою займався сектор археології обласного краєзнавчого музею під

керівництвом М. П. Тупчієнка і О. П. Орлика за участю представників творчого об'єднання «ТОМ». Розпочалися роботи у березні 1989 року, в результаті виявлено межі склепу і речі, які безперечно доводять, що саме тут поховано генерала.

На приступках, біля самого входу до склепу лежала купа кісток і череп, які, як потім виявилось, належать не одній людині. Були знайдені також золоті рештки коштовної матерії, мідні ручки від труни та аззоподібна кульгоса прикраса з вензелем «Е» і зображеннями двох давньогрецьких богинь. Всі ці знахідки в повній мірі довели, що саме тут був розташований склеп...

І от раптом прийшла новина, про яку «ММ» вже коротко повідомив у № 33 за минулий рік: в першій половині серпня кілька молодих людей, які знали розташування склепу, самовільно почали прокопувати могилу, викидаючи звідти непотрібні їм речі: кістки, золочені шматки матерії з позументом... Місцеві жителі розповіли, що бачили в рунах цих молодиків яніс мармурові речі. Про цінність їхніх знахідок може свідчити той факт, що на поверхні перекопаного ними ґрунту знайдено шматок пар-

цікаво, що винник у скоєному варварстві не виявлено. Вести слідство у цій справі міліція відмовилася: наші «шерлоки холмси» вимагають від науковців опису всіх речей, що мали знаходитися в склепі...

О. КРИВУЛЬЧЕНКО,
працівник Кіровоградського краєзнавчого музею.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Повернувшись до теми збереження пам'ятників минулого (цього разу під дещо іншим ракурсом) нас змушує такий і мовчання відповідала працівників Кіровоградського міськвиконкому у відповідь на наші попередні публікації. Так, ще 11 лютого 1989 р. в нашій газеті було опубліковане фотозвінування з приводу будівництва на місці склепу Г. А. Емануеля та могил радянських воїнів, які захищали місто від фашистів. Редакція направила з цього приводу листа в міськвиконком, заступникові голови В. О. Ткаченку. Так само з пропозицією поділитися з читачами «ММ» думками з приводу байдужого ставлення до історичних пам'яток газета зверталася після публікації «Історія міста чи руїни?» до заступника голови міськвиконкому В. М. Суворова. На жаль, реакції на ці наші звертання досі немає ніякої. Невже ж ця тема вважається настільки дріб'язковою, що не заслуговує навіть на ділове обговорення (не кажучи вже про вжиття дійових заходів)?

ТАЄМНИЦЯ УСИПАЛЬНІ РАЄВСЬКИХ

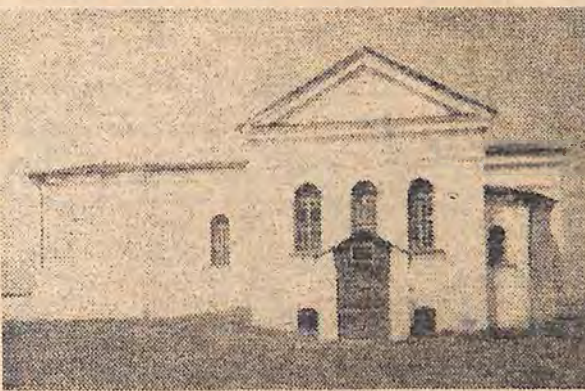
Майже в самому центрі села Розумівки Олександрівського району, на високому пагорбі, відкрита усім степовим вітрам, і дотепер стоїть біла кам'яниця. Це — родинна усыпальниця Раєвських.

Довгий час в сусідньому селі Бовтищі жила велика і неординарна сім'я легендарного героя Вітчизняної війни 1812 року, генерала від кавалерії Миколи Миколайовича Раєвського. В 1829 році генерал Раєвський помер і за його заповітом похований в селі Розумівці, яке належало до маєтку родини. Над похованням звели пантеон, а пізніше й церкву. Відтоді тут — родинна усыпальниця Раєвських.

Яких тільки безпідставних тверджень не написано місцевими істориками-літописцями і газетярками про поховання в усыпальниці Раєвських! Ось деякі із них. В. А. Проценко в нарисі-путівнику «Тясмин чекає на вас» (Промінь, 1973, стор. 17) пише, що в селі Розумівці похований молодий син генерала, теж М. М. Раєвський. Автори путівника «Туристські маршрути Кіровоградщини» (Промінь, 1978, стор. 36) Ю. М. Матівос і В. О. Сандул повідомляють, що тут знаходяться поховання батька та дружини генерала М. М. Раєвського. Спробую спростувати це.

М. М. Раєвський-молодший помер 1843 року і похований у маєтку дружини в слободі Красненській тодішньої Воронежської губернії. Батько генерала Микола Семенович Раєвський сина від тяжких ран ще до народження сина 1771 року в місті Ясах і там поховано його прах. Про це можна довідатися з фундаментального дослідження відомого вченого, пушкінознавця Б. Л. Модзалевського «Рід Раєвських герба Лебідь», виданого у 1908 році в Петербурзі...

Продовжують дезінформувати читачів навіть авторитети історичної науки. В досить об'ємному і солідному каталозі-довіднику «Пам'ятники історії і культури УРСР», (Наукова думка, 1987, стор. 262), затверджені вченою радою інституту історії АН УРСР, головний редактор академік П. Т. Тронько, читаємо: «Сімейна усыпальниця, де поховані Раєвський, знаходиться в підвальному приміщенні Христовоздвиженської церкви. Усыпальниця являє собою камінний склеп, у правій від входу стіні якої розміщені 4 ніші. В них поховані Раєвський, його

дружина, дочка і внук. Ніші закриті вертикально стоячими плитами з меморіальними написами».

Не все в цьому тексті відповідає істині. Історичній правді. Усыпальниця Раєвських знаходиться не в підвальному, а в напівпідвальному, добре освітленому з двох боків вікнами приміщенні. Тут дійсно є чотири ніші, але тільки дві з них закриті чорними чавунними плитами з меморіальними написами, дві інші танх плит не мають. В цьому дуже легко переконатися, побувавши в білій усыпальниці.

Чавунні плити дивом уціліли і збереглися лише від поховань генерала М. М. Раєвського та його онука — національного героя сербського народу, вбитого на Балканах турками, теж М. М. Раєвського. На першій плиті є такий напис (подається в перекладі):

«Генерал від кавалерії,
Член Державної Ради
Микола Миколайович Раєвський
14 вересня 1771 — 18 вересня 1829 року
Він був в Смоленську щит,
В Парині меч Росії».

Друга плита має ще лаконічніший і скромніший напис: «Полювик Микола Миколайович Раєвський 5 листопада 1839 — 20 серпня 1876 Вбитий у бою при Верхньому Андораці».

Третє поховання в усыпальниці (чавунна плита не збереглася) належить, як про те знаходимо в уже згаданій тут праці Б. Л. Модзалевського «Рід Раєвських герба Лебідь», наймолодшій доньці генерала Софії, котра померла 1881 року.

Твердження авторів путівника «Туристські маршрути Кіровоградщини» та каталога-довідника «Пам'ятники історії і культури УРСР», що в усыпальниці Раєвських похована дружина генерала, є, на мою думку, досить прикрою помилкою. Чому? Посудіть самі.

Дружина генерала Софія Олександрівна Раєвська — дочка бібліотечаря Катерини ІІ і внучка М. В. Ломоносова, мати Маші Волконської — була жінкою неординарною. Старша на два роки за чоловіка, вона пережила його на 13 літ. Уже згаданий вище Б. Л. Модзалевський в іншому дослідженні «Рід і нащадки Ломоносова» ще в 1911 році писав: «Софія Олександрівна Константинова народилася 25 серпня 1769 року, померла 16 грудня 1844 року в Римі, де і похована на цвинтарі Тестачіо. З 1794 року одружена з М. М. Раєвським».

У 60-х роках авторів цих рядків уперше довелося побувати в селі Розумівці, зробити опис усыпальниці, поховань і все зафотографувати. Тоді ж було записано від місцевих мешканців кілька переказів. Тепер ці матеріали є унікальними. Особливо фотоматеріали. Знищення місцевими незнайками і безбаченнями під приводом реконструкції і реставрації дзвіниці, великого світлового барабана і всіх зелених насаджень навколо, яке сталося згодом, спотворили усыпальницю до невпізнання.

Але прецікаво знати, хто ж все-таки покійється в четвертій ніші усыпальниці Раєвських, яку чітко видно в розсті стіні напівпідвалу? Адже достовірно відомо, що ні батько, ні дружина, ні син генерала М. М. Раєвського тут не поховані.

Можливо, ніша виникла зовсім випадково, коли тут лаштували колгоспну комору і замурували проходи до поховань. Можливо, вона порожня і в ній ніхто не похований. Можливо... Але, що гадати. На це ще потрібно дати кваліфіковану відповідь. Словом, потрібні пошуки і дослідження. Історично достовірні, ретельно перевірені. Над цим варто поміркувати. Щоб не пік сором. Йй-правда!

На знімку: усыпальниця Раєвських у Розумівці (фото 1969 року).

А. ЮРЧЕНКО,
краснодарець,
фото автора.

ЦІКАВИНКИ

ВТІШНЕ СЛОВО

— Знаменитий італійський композитор Луджиді Керубіні (1760—1842) був присутній на генеральній репетиції однієї із своїх опер. Виконавець головної партії був співаком старанним, проте не дуже здібним. Після закінчення репетиції хтось зауважив композиторові:

— Співак робив усе, що міг, чому б вам не сказати йому кілька теплих слів!

— Ви маєте рацію, — відповів Керубіні. — Покличте його.

Співак підійшов. Композитор потис йому руку і сказав:

— Я не гніваюся на вас,

В ЗЕНІТІ СЛАВИ

Вже успавлений композитор Обер сказав якось Ріхарду Вагнеру:

— Минуло понад тридцять років, перш ніж я переконався, що не маю музичного хисту.

Здивований Вагнер запитав:

— І після цього ви кинули писати музику?

— Ні, — відповів Обер, посміхаючись, — адже тоді я вже був знаменитим.

71 РІК ТОМУ

На початку 1919 року зріс вплив більшовиків на широкі кола селянства. Цього не могли не врахувати окремі представники петлюрівського керівництва. Серед них — М. Григор'єв, командир петлюрівського корпусу, що займав значну частину Правобережної і Південної України. Колишній царський офіцер, штабс-капітан, після цього командир найбільшого з'єднання петлюрівців, у лютому 1919 року він оголосив про перехід на бік Червоної Армії. Оголосивши себе отаманом усіх повстанських загонів Херсонщини і Таврії, Григор'єв очолює військові дії 26 партизанських загонів проти петлюрівців, очистив від них Знаменку, Олександрію та інші населені пункти краю. Операція по визволенню Одеси теж була проведена виключно григор'євцями.

Однак Григор'єв нещиро перейшов на бік Радянської влади. У другій половині квітня частини Григор'єва почали залишати Одесу. Командування Українського фронту 25 квітня прийняло рішення про переформування бригади в стрілецьку дивізію. Командиром одного із численних формувань дивізії, розташованого у Єлисаветграді, став Ю. Тютюнник. Саме він і почав повстання 8 травня 1919 року. Заколот було спровоковано значною мірою насильницькими засобами проведення продрозверстки, авантюристичними нахилами самого М. Григор'єва, а також тими обставинами, що під час весняних польових робіт командування Червоної Армії прийняло рішення про переміщення дивізії на румунський фронт з метою допомоги Угорській Радянській Республіці.

Боротьбу з григор'євцями очолює Харківська група червоних військ під командуванням П. Сіачка. До 23 травня м. Олександрію, де розташувався штаб, було визволено від заголів Григор'єва. Переслідуваний радянськими військами, Григор'єв був змушений вступити у контакт із ватажком анархічних селянських загонів Нестором Махном, який на той час відкрито виступав проти більшовиків.

27 липня в економії Ельворті відбувся мітинг, на якому Махно виступив з різкою критикою Григор'єва, вказавши, що отаман виступає проти Радянської влади. «Батько» звинувачував Григор'єва у зв'язку з петлюрівцями та денікінцями, засудив проведення погромів.

На мітингу виникла сутичка, в якій Григор'єв був убитий, загинув і його помічник Терещенко, перебито штаб. Частини григор'євців перейшли на бік Махна. Так закінчилася ця авантюра. Заколот значно послабив тил Червоної Армії, ускладнив проведення продрозвертки, перешкодив наданню допомоги Угорській Радянській Республіці. На цей час дії Махна були історично виправдані, але перипетії історії склалися так, що «славнозвісний» батько сам згодом пройшов дорогу до політичної ізоляції і закінчив свій життєвий шлях в еміграції.

Г. КОГАН,

працівник обласного краєзнавчого музею.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ. Прикарпатські майстри, художники, музиканти відомі далеко за межами краю. Карл ВЕНГРІНОВСЬКИЙ живе в Коломиї — музичному центрі Гуцульщини, працює настроювачем роялів. Захоплення багато років його життя — реставрація і колекціонування музичних інструментів. Найбільша любов Карла Венгріновського — королева музики — скрипка. Він не тільки реставрує, а й виготовляє їх. Займає світла музичного світу вважають, що їм пощастило, коли перед концертом їхній інструмент настроює Венгріновський. У музичних школах і спеціальних навчальних закладах готові місяцями чекати приїзду майстра. Недавно він дістав запрошення в Польщу і Канаду.

Фото В. МИГОВИЧА. (Фотохроніка РІТАУ).

«ЯКЩО ВИКИНУТИ
СЛОВО «УКРАЇНА»...

Довгий час не наважувався написати вам, але не витримав і написав цього листа. Тема, яку я хочу підняти для обговорення, раніше була недоторканою для простого люду. Можливо, читачі газети будуть зі мною незгодні, але я лише хочу висловити свою думку з питання, яке давно мене хвилює.

Тема, яку я хочу обговорити, — зміст гімну Української РСР. Мені здається, що якраз із цього починається втрата національної самосвідомості народу. Вдивимося уважно в слова цього «вигуку мистецтва». Якщо викинути із першого куплета і з приспіву слово «Україна» та перекласти гімн на іншу мову, то жоден представник іншої республіки, а можливо, й нашої, не здогадається, який республіці належить цей гімн.

На мою думку, теперішній гімн УРСР — це хвалебний штамп часів застою, а його мелодія є лише оранжировкою гімну СРСР. Я не заперечую заслуг геніального Леніна, я не проти Радянського Союзу, я за братній союз з інши-

ми республіками. Але гімном України, як мені здається, повинне бути пісня, яка б йшла з глибини душі українського народу. Коли я читаю текст цього гімну, мені стає прикро до сліз. Невже нічим не знаменитий український народ, який має славетну багатовікову історію?

А «мати міст руських» Київ, а могутній Дніпро, а величезні Карпати, а великий Кобзар, а розкішні хлібні поля, а вірна донька українського народу Леся Українка?

Коли відбуваються міжнародні спортивні змагання, то перед початком змагань виконуються державні гімни країн-учасниць. Я звертаю увагу на те, що коли звучить гімн Канади, США чи Франції, то члени цих команд співають слова гімну і не очікують у них блискучих слів. Мені дуже хотілося б, щоб гімн Української РСР був також гімном українського народу, його душою і совістю.

С. КРИВОРУЧКО,
студент.

м. Кіровоград.

ГІМН УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Текст Павла ТИЧИНИ і Миколи БАЖАНА.

Музика авторського колективу під керівництвом Антона ЛЕБЕДИНЦЯ.

Живи, Україно, прекрасна і сильна, —
В Радянській Союзі ти щастя знайшла.
Між рівними рівна, між вільними вільна.
Під сонцем свободи, як цвіт, розцвіла.
Слава Союзу Радянському, слава!
Слава Вітчизні навіки-віки!
Живи, Україно, радянська державо,
В єдиній родині народів-братів!
Нам завжди у битвах за долю народу
Був другом і братом російський народ.
Нас Ленін повів переможним походом
Під прапором Жовтня до світлих висот.
Слава Союзу Радянському, слава!
Слава Вітчизні навіки-віки!
Живи, Україно, радянська державо,
В єдиній родині народів-братів!
Ми славим трудом Батьківщину могутню,
Утверджуєм правду безсмертних ідей.
У світ комунізму — величчю майбутня.
Нас Ленінська партія мудро веде.
Слава Союзу Радянському, слава!
Слава Вітчизні навіки-віки!
Живи, Україно, радянська державо,
В єдиній родині народів-братів!

У «заповіднику застою» можна все

А ЯК ВВАЖАЄТЕ ВИ?

Восени 1989 року Кіровоградська районна звітно-виборна комсомольська конференція прийняла рішення рекомендувати вчителя Соснівської середньої школи Віктора Громова для висунення кандидатом у народні депутати Української РСР. І ось під кінець грудня, коли вже кампанія по висуненню закінчувалась, відбулося засідання бюро райкому комсомолу.

На бюро райкому комсомолу (членом якого є й В. Громовий) завітали працівники райкому партії товариші Ткаченко та Осауленко, голова районної Ради ветеранів В. Т. Татарчук.

Віктор Громовий виступав на районній комсомольській конференції. Виступ його, сучасний, діловий, аргументований був чи не найцікавішим. Молодий вчитель вилупив присутнім свої думки, як реально можна підняти авторитет комсомолу, торкнувшись проблеми взаємостосунків партії і комсомолу, місця Спілки молоді у політичній системі країни. Ясно, що цей виступ багатьом керівникам не сподобався. Бо йшлося у виступі про те, що районний комсомол, у тому числі й районний комсомол, пони що на побігеньках у районному партії. Незабаром районна газета «Зоря комунізму» надрукувала виступ члена КПРС з 1963 року, пенсіонера-агронома Л. Заїнка «Стурбований до глибини душі». Автор висловив занепокоєння, що на конференції говорили не про те, про що слід було б говорити. «Замість обговорення питань навчання і виховання молоді, роботи з батьками, вчителі історії В. Громовий почав критикувати «всіх і всіх». Забув, до чого покликані

історія та зобов'язані її служителями», — писав Л. Заїнко. Віктор написав і запис до редакції газети лист-відповідь пенсіонеру, але він і досі не опублікований.

На засіданні бюро В. Т. Татарчук звинуватив Віктора у всіх смертних гріхах. І екстреміст він, і не поважає старших та нашу славу історію (мовляв, як він взагалі її може викладати?). Що ж так не сподобалося голові Кіровоградської районної Ради ветеранів? А ось така цитата із виступу Громова: «Але в партію за період застою, в інші роки, коли ця партія була правлячою, потрапило багато тих, кого честю, розумом і совістю нашої епохи аж ніяк не назвеш». А в словах Віктора «...Спільного із сталінізмом, скільки б орденів він не мав на лівці свого костюма, я нічого не мав і не хочу мати...» (2 листопада, «Зоря комунізму»), дехто з ветеранів побачив пряму образу. Тому В. Т. Татарчук від імені 13 тисяч ветеранів району висловився проти скликання пленуму по висуненню Громова кандидатом.

Ну, добре, це думка ветерана. Але ж відбувалося засідання бюро райкому комсомолу. Що самі комсомольці? Підготовка до виборів у Кіровоградському районі йшла дуже активно. Майже кожна пераїнка рекомендувала до висунення кандидатами в депутати різних рівнів Рад свого кандидата. Районний дискусійний клуб планувалося перетворити у клуб виборців, готувалася платформа комсомольської організації до виборів. В округ, де мали

голосувати за висунутого пленумом райкому комсомолу кандидата в народні депутати Української РСР, входить Новоукраїнка. В. Громовий і Борис Павлов, другий секретар райкому комсомолу, поїхали туди на комсомольську конференцію, щоб проінформувати людей про рішення своєї конференції та виробити спільну платформу, спільний план передвиборної боротьби. Нелегко виявилось навіть потрапити на конференцію. «Хто дозволив?». «Як це так?». «Треба висувати такого, щоб за поведінку його ми були спокійні». І все-таки на конференцію прорвалися. І всі-таки виступили. І всі-таки знайшли спільну мову із Новоукраїнським райкомом комсомолу. Але... Бюро вкотре-решт визнало проведення пленуму по висуненню нецільним і неактуальним... Ну, як же такого висувати? І кар'єрист він (чого б це так рвався до влади?), і екстреміст (вище наводились цитати з виступу, де чітко риса Громова так «яскраво» проявилась), і націоналіст (на районній і на обласній комсомольській конференції говорив про відродження української мови).

Як і багато років підряд. Ролі відрепетирувані дуже добре. Цікаво тільки, як це конференція могла такого «негідника» рекомендувати для висунення? А проголосувала вона за Громова вже після того злополучного виступу. І чи може бюро відмінити рішення конференції? І чи підніме ця відміна авторитет комсомолу серед молоді? Поки що у нас все можливо. А авторитет серед молоді...

С. ОРЕЛ.

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» • 13 СІЧНЯ 1990 РОКУ • П'ЯТА СТОРІНКА

РЕЗОНАНС

«Спеціалістами обласного відділу охорони здоров'я вивчені питання, що порушуються в публікації Інтерпретія союзної (див. «Молодий комуніст» від 6.5.1989 р.), — повідомив редакцію в. о. заступника завідувачого обласним відділом охорони здоров'я М. Т. ШЕВЧУК. — Враховуючи незначну кількість пацієнтів з недостатністю еренційної складової, яким необхідне фаллоендопротезування (чотири-п'ять десятків пацієнтів на рік), створення спеціалізованого відділення в умовах обласної лікарні нині нецільно. Згадане питання можна вирішити після накопичення досвіду роботи та вивчення економічної рентабельності пропонованого в статті госпрозрахункового відділення.

Нині з метою збільшення доступності цього виду допомоги вжиті заходи по впорядкуванню

відбору та навчання методичі лікування молодих ліній-спеціалістів».

Одержавши таку відповідь, ми недавно зателефонували завідувачому урологічним відділенням обласної лікарні М. І. ВОНДАРЕНКУ.

— Може й справді питання створення сексопатологічного кооперативу треба добряче вивчити з економічних та моральних позицій. А для цього потрібен час. Однак кількість пацієнтів, яким вкрай необхідне фаллоендопротезування, щорічно зростає. Я одержую багато листів. Ось і сьогодні одержав кілька — із Криму! Компромісним варіантом вирішення питання в найкоротші строки було б, мабуть, створення сексопатологічного відділення при обласній лікарні, при якому сконцентрувалися б усі види лікування сексопатологічних хворих: фізіо-,

рефлексо-, локальна баро-гіпнотерапія і, звичайно, хірургія. Поки ж що у нас офіційно немає жодного ліжка для сексопатологічного хворого! Ми йдемо на поступки тільки через розуміння того, що часто це вкрай необхідно для збереження ладу і спокою в сім'ях.

Зростає кількість тих, кому потрібне фаллоендопротезування і за рахунок травм хребта. Раніше таким хворим часто-густо допомагали було немовлята, але зазвичай фаллоендопротезування в них з'являється надто рано...

ВІД РЕДАКЦІЇ. Отже, передумови для створення сексопатологічного відділення існують вже давно. І розмови про його створення йдуть вже не один рік. Цікаво, сильні чи тривалі це балаканини? Чи буде нарешті це сексопатологічне відділення існувати взагалі?

«МОЛОДИЙ КОМУНАР» ● 13 СІЧНЯ 1990 РОКУ ● СЬОМА СТОРІНКА

КАПУСНИК

ДО 17

ІЗ ТВОРІВ АБІТУРІЄНТІВ НА ЕКЗАМЕНАХ

І СТАРШІ

ПОСМІЄМОСЯ РАЗОМ?

▲ Маючи чоловіка, вона (Раневська) має сторонні зв'язки.
▲ Той, хто любить життя, не шкодуючи сил бореться за його продовження. Такий Сокіл.
▲ Людиною можна стати, будучи двірником і академіком, інженером і вчителем.
▲ 1945 рік. Війна закінчилась перемогою радянського народу, а партія знову піднімає народ.

«ВЕСЕЛІ НАРУСЕЛІ» (за Емілем Кротким)

● Він давно вже обіцяв зібратися з думками, але збори так і не відбулися.
● Нічого не брав на свою відповідальність. Говорачи, що земля крутиться, обов'язково додавав: «За словами Коперника».
● Був страшенним честолюбцем.

Давши свою адресу, говорив: «Пам'ятник Пушкіну якраз напроти будинку, де я живу».

● Віки були так собі, середні.
● Королі і двірники однаково повинні турбуватися про блискучість свого двору.

ДОШКА ОГОЛОШЕНЬ

● ШУКАЮ ВІРНОГО ДРУГА
Із знанням англійської мови, який би розділяв усі мої бідні і випробування до кінця Сесії.

● РОЗШУКУЄТЬСЯ студентка Сидорова, яка під час дипломної практики увійшла в роль цариці і не повернулася. Востаннє, коли її бачили, Сидорова була задягнена в хутряну шубу, чобітки зразка XVIII століття, діадему роботи невідомого майстра кінця XVII століття...

● МІНЯЮ: шило на мило.

Смачнений шматок качки, чи не так? От якби ще тільки пір'ячко пооббирати. Але цю роботу працівники кухні, що при Кіровоградському будівельному технікумі, лишають студентам. Поки один почне оббирати, вже й дзвінок прозвонить, треба бігти. На зміну інший студент прийде, а з'їсть качатину уже третій. Отан от на ділі, а не на словах, виховується у студентів будівельного технікуму турбота про товариша.

Фото С. ГУСАРЧЕНКА.

«СЕКРЕТИ ГРАФА КАЛІОСТРО»-2

Чи вміють студенти бавитися? Хе-хе, чуємо у відповідь. Для тих, кому взникну за іграшки дістати живих раків, — чергове порада графа К.:
ВЫКРАСИТЬ ЖИВЫЕ РАКИ

Сделать это — сущая безделица, имен-но: взять живых ракоз и полить их водкою или спиртом, отъ чего они покраснеют, какъ отъ кипятка.

ТРЮК

Пародія на вірші
Євгена ВІНОКУРОВА

«Кому-то там я не потрафил...
И в банном зале, там, где кафель,
Смысл восхитительный метафор
Вдруг как-то стал являться мне.
Они как будто медь литавр
Или как сальто мудрый трюк...
Метафора — и та вон телка».

Протрафился он — не потрафил
Кому-то там... Ужо ему!
Зато кудрявый смысл метафор
Стал ведом зрелому уму.
Метафора — она не снится.
Метафора — и бор, и брег,
И Винокуров в колеснице,
Которой правит древний грек.
А в Сандунах, где потный нафель,
Где и чреслам банный лист прилип,
Смысл восхитительный метафор
Постиг он через генотип.
Немеет медь его литавр,
Перемудрил — и все, каюк!
Что бог! Пост — творец метафор,
Он выполняет сложный трюк.
Метафора — и та вон телка.
Метафора — его рука.
Метафора — и солнце, только
Когда берется е потолок.

Р. ЛЮБАРСКИЙ.

УЯВІТЬ СОБІ,

що якимось чином вам пощастило потрапити, снажимо, в минуле століття. Різдво в Єлисаветграді... Скоро Новий рік (за старим стилем). Містом походжають святкові вдягнені міщани. Шелестять колеса дилжансів і биндюг. Цокать копита. І коли вже мова про коней, то хіба можна не згадати про Єлисаветградське кавалерійське училище? Ох уже ці гусарі! Гроза потенційних завоювань і потенційних тець. На перший погляд, здається, ми знаємо про цих гордовитих вусанів усе! Але пардоні!

Чи доводилося їм, приміром, здавати сесію? Звернемося до фантів. Достовірні джерела твердять, що «онкери володіли кількома мовами, були до синяви вигорені, злегка «під шофе», глибоко розумілися в питаннях музики, літератури, астрономії і т. д. Візьмемо пересічного сучасного студента в сесійний період. Що ми бачимо? Він глибоко розуміється в питаннях і т. д. Він теж володіє мовами, але без залікової книжки, убий, не снажмо якими. Він злегка вигорений і, часом, до синяви «під шофе». Те, що він називає музик-

ною, нагадує шум кавалерійської атаки. Література ним вивчається за принципом: «А мені вчора в таке новбасу загорнули...». В астрономії він п'ять зірок ставить вище трьох. Частіше, правда, буває 10.20 без зірок. «Наполеон» для студента — це вже фантастика. Кажуть, сучасний інженер повинен бути «на ти» з комп'ютером. А ви могли б уявити поголовну комп'ютеризацію в кінноті? Це грандіозно! ЕОМ — на тачанках, сон — в сідлі. А найбільший комп'ютер — в штабі, і в ньому записано надсенетну програму, яка записана на дефіцитних носіях інформації. Нам під великим секретом передали її зміст. Ознайомтесь (тільки ж нікому ні слова!). Т-с-с-с! Там записано: «6-6 — : Шаблі наголо! Упередііііі!».

А взагалі оті завзяті рубани були щасливі люди! Їм були невідомі ні «зоряні війни», ні екологічні катастрофи, ні черги в їдальні, ані злидні гуртожитків, ні муні сесій, ані тиранія деканату. Уявіть собі, що й вам випаде налість хоч іраплина отого їхнього щастя. Щастя Вамі!

ЗАГАДКА: не їсть, не п'є, а ходить.
ВІДГАДКА: годинник! Ні, студент.

Про голодного студента розповідають чимало смішних історій. Але от під час сесії голодувати як ніяк не можна, більше того, — треба споживати калорійно-вітамінну їжу. (А де ж її взяти?). Доведеться і тут пофантазувати. Отож, не вчимося робити канапки — суто молодіжний жарч. Якщо у вас у кімнаті знайдеться хоча б грамів 50 масла, купіть батон, пачку сиру і чорну редьку. Масло і півпачки сиру перемішайте і підсоліть. Цією масою щедро намажте шматочки нарізаного батона, а зверху покладіть

очищену і нашинковану редьку. Ось і маєте калорійно-вітамінну канапку. Можна ще покласти кілька шматочків ковбаси (якщо є) або ж заварене вкруту нарізане яйце. Отож, пофантазуйте. Парочкою таких канапок та склянкою соку треба «заправитися» перед екзаменом. Наїдатися не слід, бо тоді організм направить усі свої зусилля на шлунок, а не на голову. А це під час екзамену небезпечно.

І ще одна важлива річ. Щодня під час сесії їжте свіжу капусту і моркву. Ці овочі сприяють покращенню зору, а це напевно важливо, адже шпартгалки пишуться дрібеньким почерком...
Поради давала З. КУЦЕНКО.

СМАЧНОГО!

Народна мудрість каже: «Чоловік тричі дивний буває: як родиться, жениться і вмирає». Людське життя, за народним світоглядом, ділиться на три основні етапи, які мають обрядову назву: народина, весілля, похорон. Весілля є кульмінаційним моментом: людина досягає зрілості, повноліття і вступає в шлюб, щоб створити сім'ю — продовження роду, людства.

У саму назву весільного обряду вкладається торжество, радість, веселість. Цей характер відбивається у назвах свята споріднених народів: весілля — у білорусів, веселе — у поляків, Vesele — у чехів. В інших слов'янських народів це слово використовується як синоніми шлюбних відносин: свадба (зведення, зведення) — у росіян, свадба — у болгарів, свадба — у сербів та хорватів.

Немає тут меж людської щирості, гостинності, хлібосольства. Не рікою, а безкраїм морем розливаються на весіллі пісня, приказка, примовка. Тут можна почути багато тонких спостережень над людським життям, природою, суспільством. Народна пісня по-справжньому поетизує взаємини між молодим подружжям. З особливою щирістю і привабливістю звучать у ній мотиви ніжності, незрадливої кохання, вірності на все життя. Ось як співають молодий від імені молодого:

Жоно моя, червона
каліно,
Як на тебе дивитися
мило.
Жоно ж моя, повня
роже,
Як на тебе дивитися
гоже.
Жоно ж моя, запашна
квітко,
Як же тобі гарно
в очіку.
Жоно ж моя, крапкий
чорнобривцю,
Як з тебе гарна
молодяця.
Жоно ж моя, запашна
вишня,
Ой, яка ж ти між
жінками пишна.
Жоно моя, червона
каліно,
Як на тебе дивитися
мило.

З приводу весільних пісень, записаних у Лопині, І. Франко восени 1878 р. писав до О. Рощкевич: «Ще відколи слухаю та читаю народні пісні, вони ніколи не зробили на мене такого глибокого враження. Се певно тому, що перший раз зустрічається мені бачити одну групу пісень з цілості, і то ще в такій повній і багатій. Але кілька там пречудних образів попри дикі і напіввиражені форми, — кілька чуття, кілька геніальних порівнянь, кілька

глибоко старовинних споминів та описів, становлячих цінний матеріал соціологічний, етнологічний і мовний. А кілька здорових, ясних і правдиволюдських поглядів на життя! З якою теплою оспівана доля жінчини перед шлюбом і по шлюбі! Якими широкими чертами змальований стан народу, бувши колись у глибокій старині! Мені сльоз не стає на похвалу тої епопеї селянського життя».

Весільний обряд пере-

чаї у полян, літописець зазначає: «Не хожаше зять по невесту, не приходив вечер, а завтра приношаху по неї, що владуче», — тобто про все домовлялась родина молодого, при цьому за молодого вносились і певні платні.

У наших стародавніх предків були різні форми шлюбів, такі, як умикання, купля-продаж, договірна форма. Вони нерідко тісно переплітались і збереглися як звичай до середньовіччя, про що

жити разом, доки не відбудеться загальна урочистість.

Умикання нареченої знайшло своє відображення в багатьох піснях, де вразно відчувається боротьба двох родів:

Рід молодого:
Наступає лівта,
Буде між нами битва:
Будем бити, воювати,
Галини не давати.
Рід молодого:
Гнися, калино, гнися,
Ти, Галино, не журися,
Ми калину столцем,
зломим,

го і виявляла бажання одружитися з ним.

«—Люди! Був же такий звичай! — Коли вели на страту козака

виходить дівка,
вклавши обличчя,
що він не бачить
навіть і яка,
і каже:
— От що, — я з ним
поберуся!
І віддавали смертника

Яскраво оживає картина минулого в історичному романі «Маруся Чурай» Ліни Костенко. Шлюб-рятування — мужній вчинок дівчини; романтизм цієї події може надихнути на поеми і романи.

Однак, шлюб-рятування міг відбуватися тільки при взаємній згоді; до нас дійшла згадка про трагікомічний випадок, який відбувся на Слабожанщині на початку XIX ст.

«Нараз їм (юрбі, яка супроводжувала козака на місце страти) назустріч вийшла дівчина під білим покривалом. Вона підійшла до засудженого і прилюдно заявила, що хотіла би вийти за нього заміж. Юрба пристає і чекає на відповідь засудженого. Козак зажадав, аби дівчина піднесла покривало. Коли вона піднесла, козак подивився і сказав: «Як мати таку дзюбу вести до шлюбу, лівше на шибениці дати дубу!» — і зажадав, щоб його швидше вішали».

Сім'ю створювали найчастіше за волею батьків, які в одруженні дітей насамперед абачали економічну вигоду.

Вимагалось, щоб невістка була фізично здоровою, була охайна, роботяща і з багатим приданком.

Перед тим, як молодому їти свататися, батьки наказували йому, щоб він добре дивився, кого він бере, щоб «майбутня дружина була працювита й чепурна, та і щоб добре придане було за нею».

Одружуючись, брали до уваги ще й громадську думку про дівчину чи парубка. Головною вадю вважались лінощі, а найвищими відзнаками — скромність, працювистість.

Ой гаю мій, гаю,
густий — не прогляну.
Велять мені женитися
да й сам не знаю.
Велять мені брати
у вдовівки в хаті:
А в тієї да вдовівки
три дочки в кімнаті.
— Чи ту, мамо,
сватать, що головка
гладка!

— Сватай, синку,
й людей питай,
чи метена хатка.
— Чи ту, мамо,
сватать,
що намістечко висить!
— Сватай синку,
й людей питай,
чи діжу замісити.

— Чи ту, мамо, сватать,
що дрібненько ходить!
— Сватай, синку,
й людей питай,
чи ділечко робить.

Одружувалися парубки, у 18—25 р., а дівчата в 16—23 років. Відданницею вважали дівчину, якій минуло 16 років. За звичаєм заміж завжди віддавали старших дочок, молодші дочки були «під коритом» доти, пока заміж не виходила найстарша сестра. Коли першою одружувалась все-таки молодша сестра, це вважалося великою зневагою для старшої, в селі з неї насміхались. Батьки, керуючись усталеними народними поглядами, вдалися до різних заходів, аби одружувати дітей у відповідальній віковій черговості. Про один з таких випадків у 1869 році так писала газета «Кієвський телеграф».

«Селянин села Клебані (Подільської губернії) Яків П. мав двох дочок. Молодшу з них посватав минулого року осінню селянин села Холодовки і отримав від батьків згоду на одруження. У встановлений день жених з'явився до нареченої з наміром їти в церкву для здійснення процедури одруження. У батьків нареченої до цього все вже було підготовлено; залишилося виконати в таких випадках обряди і потім їти до церкви.

Але, коли батьки нареченої оголосили, що вони меншої дочки не можуть віддати раніше старшій: а для того, щоб витрати на весільні приготування не були даремними, запропонували парубку в наречені замість молодшої доньки старшу. В оправданні своїх вчинків вони вказували на звичай, за яким видавати заміж молодшу дочку поперед старшої не годиться.

Що відповідав на це жених, невідомо: відомо тільки, що в кінці кінців він обвінчався зі старшою дочкою. Весілля пройшло благополучно. Але через декілька днів наречений лишив себе життя...».

Дівчат у 23 роки і парубків у 25 років називали старими дітками і парубками або солон'яними парубками (іноді монахами). Рідко траплялось, щоб наречена була старша за свого судженого. Старі дівки виходили заміж за таких же старих парубків або за вдовців.

Одруження із вдовцями вважалося нещасливим, за вдовців виходили заміж вже тоді, коли — «хоч за старця, аби не зостатися». Подібні випадки, що не кажуть, трапляються й сьогодні...

Н. КЕРІМОВА,
викладач Кіровоградського педінституту.

ВЕСІЛЛЯ

давався з покоління в покоління, з роду в рід. Щоб залишився він у пам'яті громади, його виконували за існуючими традиціями — «так треба», «так годиться», «так робили батьки, діди». Тому весільний обряд добре зберігся до сьогодні, деякі елементи присутні навіть у міському весіллі (коровай, викрадення молодого, циганщина).

Для цього звернемося до історичних пам'яток... Вони зберегли для нас скільки відомостей про перші форми шлюбу у древлян, які «умикиваху у води дзявця». У радимігів, в'ятичів, сіверян умикання здійснювалось за попередньою домовленістю з дівчатами. «Брацне биваху аь них, — не игрища на плясаньє, и на вся бесовская игрища, и ту умькаху жены собою, сь нею же кто съвзашася, имеху же по две и по три жены».

Описуючи весільні звичаї у полян, літописець зазначає: «Не хожаше зять по невесту, не приходив вечер, а завтра приношаху по неї, що владуче», — тобто про все домовлялась родина молодого, при цьому за молодого вносились і певні платні.

свідчить згадка XVI ст.: Якщо комусь сподобалась дівчина, то він до речеє трьом або чотирьом сусідам переговорити з батьками про віддання за нього дівчини, а батьки, щоб сильніше розпалити серце хлопця, заперечують, що нічого не можуть зарадити, адають, ніби на перешкоді посередникам стають великі труднощі, і хлопець, якого надії не справдилися, шукає іншого шляху вирішення справи. Він дуже старанно підбирає час і нагоду, щоб викрасти дівчину, і як тільки вона, нічого не підозрюючи, відпадково вийде з батьківського дому, то слуги, поставлені женихом у засідку, хапають її. Після цього хлопець знову посилає до батьків інших уже послів, які вибачаються за цю провину, звичайно ж при цьому сича кохання. Зрештою, коли досягнуто згоди батьків, призначається день весілля, бо їм не можна

Ми Галину собі возьмем.
В давні часи досить поширеним був звичай, коли не хлопець обирав собі дівчину, а, навпаки, дівчина сваталась до хлопця. Із згадок XIX ст. читаємо: «Колись дівчата самі сватались до парубків: казали, що дівчина було прийде в хату, де вона назнає собі парубка, покладе хліб на столі і сяде на лаві. То був знак, що вона хоче заручитися з господарським сином. Як до неї господар не промовляв і слова, то був знак, що його син не хоче женитися з нею, але казали, що люди мали за гріх давати гарбуза дівчині».

Була відома ще одна форма шлюбу — звільнення шлюбом від смертної кари. Шлюб полягав у тому, що після смертного вироку по дорозі до місця страти злочинця могла звільнити від смерті дівчина, яка накидала хустку чи запаску на засуджено-

ХОЧУ ЛИСТУВАТИСЯ

«Шановна редакція, — пише нам Олена Маслова з Новомиргорода, — мені 17 років. Невеликого зросту, середньої повноти, привабливої зовнішності. Займаюсь спортом, люблю читати, слухати музику. Швидкоплинний звичок не маю».

Бажаю познайомитися з юнаком мого віку, який би міг стати вірним товаришем. Моя адреса: 317410, Кіровоградська область, м. Новомиргород, вул. Леніна, 159, кв. 7. Маслова Олена.

До редакції надходять багато листів, адресати яких мають дуже схожі захоплення і, щоб не повторюватися, ми наводимо адреси тих, хто захоплюється сучасною музикою, шиттям, в'язанням, кулінарією. Чекають листів від своїх ровесників:

Ірина Водяницька, якій 15 років, проживає за адресою: 316005, Кіровоград, вул. Куйбишева, 2-д, кв. 48. 16-річна Світлана Продиненко. Її адреса: 316013, Кіровоград, вул. Комарова, 15, кв. 40. 16-річна Ірина Дуда, що проживає в смт Петрове, Кіровоградської області по вул. Свердлова, 5, кв. 2. (Поштовий індекс 317920). Таня Карпенко, котрій 15 років, живе у місті Кіровограді, вул. Яновського, 52, кв. 13. (Поштовий індекс 316009). Наталя Дяченко, 13 років. Адреса така: 317920, Кіровоградська обл., смт Петрове, вул. Свердлова, 5, кв. 1. 15-річна Люба Бондар. Її адреса: 317816, Кіровоградська обл., Олександрівський район, с. Родниківка. Дев'ятикласниця Інна Рябцева

із с. Жовтневе Новомиргородського району Кіровоградської області (317410).

Чекають спілкування з однодумцями читачі, які захоплюються спортом. Наводимо кілька адрес:

16-річна Алла Савенко проживає за адресою: 317410, Кіровоградська область, Новомиргородський район, с. Листопадове, вул. Леніна, 42. 17-річний Андрій Гулько з міста Олександрії, вул. Степова, 128 (поштовий індекс 317900). 16-річна Тоня Кобзар з Новгородівки, вул. Гагаріна, 28. (317338). Олександра Бондаренко 15 років, проживає у с. Мар'янівка Новоукраїнського району Кіровоградської області (317326).

Бажаємо вам цікавого листування.

УШУ

(ЦЗУЙ-ЦЮАНЬ, АБО П'ЯНИЙ КУЛАК)

СЬОГОДНІ У ЧЕРГОВІЙ ДОБІРЦІ «УШУ» ДЛЯ ЛЮБИТЕЛІВ ЦІЄЇ ПОПУЛЯРНОЇ КИТАЙСЬКОЇ ГІМНАСТИКИ ПОЧИНАЄМО РОЗПОВІДЬ ПРО ВЕЛИКИХ ФІЛОСОФІВ КИТАЮ. ТРАКТАТИ КИТАЙСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ І Є ТИМ ОСНОВНИМ ПІДМУРКОМ, НА ЯКОМУ БАЗУЮТЬСЯ БОЙОВІ МИСТЕЦТВА КИТАЮ. В ПОДАЛЬШОМУ ЦЯ ФІЛОСОФІЯ, ОБ'ЄДНАВШИСЬ З БУДДИЗМОМ, СТАЛА НАРІЖНИМ КАМЕНЕМ ФІЛОСОФІЇ БОЙОВИХ МИСТЕЦТВ.

розбрати» (Лао-цзи, § 38). В той же час його не задовольняв принцип, який втілювали в життя феодалні сили — «управління на підставі закону». Він з тривогою говорив: «Коли зростають закони і накази, збільшується кількість злодіїв та розбійни-

приймаючи «незалежну» позу, став шукати для себе відірване від реальності щасливе життя, життя тільки для себе. Узагальнюючи уроки, які подав досвід влади роботодавців — аристократів, Лао-цзи вважав, що коріння того, що в суспільстві

виступають «розбрати» і ним «важко управляти», лежить в «знаннях» і «бажаннях». Він говорив: «Тому управління країною без допомоги знань — нещастя для країни, а управління країною без допомоги знань — щастя для країни». (Лао-цзи, § 65) — і наполягав на «управлінні, побудованому на бездіяльності». Лао-цзи вважав, що треба лишень, аби правитель сам не мав «бажань», і тоді народ природним чином стане простодушним (Лао-цзи, § 57). Щоб добитися «відсутності знань» і «відсутності бажань», необхідно відмовитися від «шанування мудрих» і «не ціну-

вати рідкісних предметів», тобто ліквідувати все, що викликає бажання і збуджує суперечки. Лао-цзи називав це «здійснення не діяння» і казав: «Здійснення не діяння призведе до того, що не залишиться нічого, що б не управлялось» (Лао-цзи, § 3).

ЖИТТЯ І ФІЛОСОФІЯ ЛАО-ЦЗИ

Діяльність Лао-цзи (Вчитель Лао, він же Лао Дань), не відображена на сторінках джерел і тому неможливо для детального вивчення. Опираючись на записи, що є в главі «Тянься (Піднебіння)» у творі Чжуан-цзи і в главі «Життєпис Лао-цзи», в «Історичних записках», можна стверджувати, що Лао-цзи був дещо старшим від Конфуція. Він народився у царстві Чу, в повіті Ку, волості Лі, в селі Цюйжень і якийсь час займав посаду хранителя архіву при дворі династії Чжоу. Твір «Лао-цзи», що дійшов до нашого часу, був, певно, завершений на початку періоду Чжаньго, не піз-

ніше твору «Чжуан-цзи», що з'явився приблизно всередині того періоду. Зміст цього твору відображає ідеї Лао-цзи і слугує головним джерелом для їхнього вивчення.

Наприкінці періоду Чунь-цзю, коли жив Лао-цзи, основна тенденція в розвитку суспільства проявлялася у падінні рабовласницького і виникненні феодалного ладу. Лао-цзи з презирством ставився до владного в рабовласницькому суспільстві принципу «управління на основі правил поведінки» і гірко ремствував: «Правила поведінки — вони підривають віданість і довір'я, започатковують

ків» (Лао-цзи, § 57). Він протестував також проти прогресивної політики «шанування мудрих» і виступав проти загербничих воєн, які вели між собою правителі окремих царств. Загалом, він з огляду відкидав старе, але в той же час затамував образ на нове, іншими словами, втратив довіру до старого рабовласницького ладу, виступав проти народження феодалного ладу, не знаходив реального виходу із становища, що склалося.

У зв'язку з цим, «бачачи ослаблення династії Чжоу» (Ши-цзи, гл. 61), Лао-цзи пішов зі служби, поселився на самоті і,

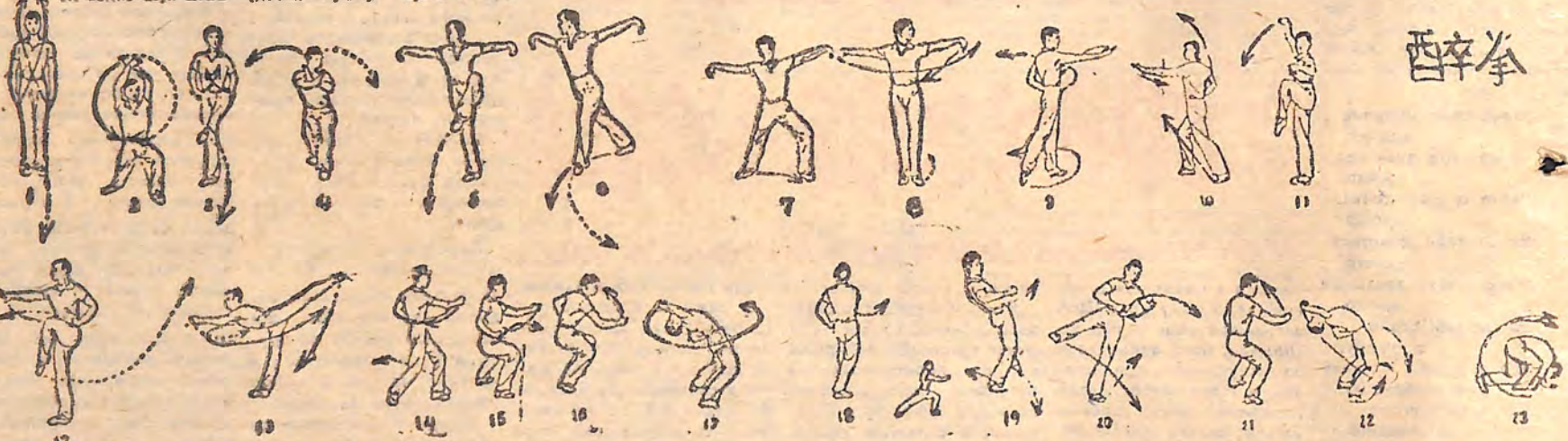
відбуваються «розбрати» і ним «важко управляти», лежить в «знаннях» і «бажаннях». Він говорив: «Тому управління країною без допомоги знань — нещастя для країни, а управління країною без допомоги знань — щастя для країни». (Лао-цзи, § 65) — і наполягав на «управлінні, побудованому на бездіяльності». Лао-цзи вважав, що треба лишень, аби правитель сам не мав «бажань», і тоді народ природним чином стане простодушним (Лао-цзи, § 57). Щоб добитися «відсутності знань» і «відсутності бажань», необхідно відмовитися від «шанування мудрих» і «не ціну-

Виходячи з цього, ідеальне управління в уяві Лао-цзи могло бути тільки в так званій «маленькій державі з невеликим населенням». В подібному суспільстві держава повинна бути невеликою, а населення — малочисельним, і хай у ньому «будуть різноманітні знаряддя, не треба їх використовувати. Хай люди до кінця свого життя не переселяються далеко від своїх місць. Якщо навіть є човни і колісники, не треба їздити на них. Хай народ знову плете вузлики і вживає їх замість письма. Хай його їжа буде смачною, одяг гарною, життя зручним, а життя ра-

нившись перед реальною дійсністю, Лао-цзи дивився не вперед, а нерозсудно намагався повернути хід історії назад, що в основному і визначило негативний та консервативний характер його філософської системи.

Відмінною ознакою філософії Лао-цзи є те, що дао розглядається як джерело походження всього сущого, як всевітній закон, що керує світом, на основі чого й виникла ідеологічна система, вищою категорією якої дао. Філософська система Лао-цзи являє собою об'єктивний ідеалізм, але в ній містяться численні діалектичні ідеї, які є її раціональною частиною.

Життєпис Лао-цзи (П'яний кулак) Врешт 60 сек.

ЗАНЯТТЯ ПЕРШЕ

1. Вихідне положення — ноги разом, руки вздовж стегон.
2. Випад уперед лівою ногою, руки через низ виводяться уперед на рівень обличчя долонями назовні.
3. Відштовхуючись лівою ногою, підтягуємо її до правого коліна. Руки по колу, зібрані в кулаки, опускаються до стегон.
4. Продовжуючи колові рухи, виводимо руки на рівень підборіддя долонями назовні. При цьому ліва нога повертається в позицію 2.
5. Повертаючись лівою ногою до правого коліна і продовжуючи руками рух по колу, зупиняємо цей рух на рівні плечей. Долоня зібрана в пучку пальцями вниз.
6. Опускаючи ліву ногу, зупиняємося з розгорнутими руками передньої стійки напад (гумбу).
7. Проходячи вперед і ліво під кутом 90 градусів спочатку правою, потім лівою ногою, зупиняємося в позиції гумбу під кутом 90 градусів до попередньої позиції.
8. Підтягуючи праву ногу, руки залишаємо на рівні плечей.
9. Розвертаємося на 90 градусів лівою ногою, заводя-

- чи праву руку з розгорнутою долонею перед собою, в ліву збираємо в кулак біля лівого стегна.
10. Розвертаємося на п'яти лівої ноги, проносячи праву ногу на 180 градусів. При цьому лівою рукою коловим рухом виносимо відкриту долоню на рівень плеча, а права збирається в кулак біля правого стегна.
11. Піднімаємо ліву ногу коліном на рівень сонячного сплетіння. Ліва рука підтягується до себе, формуючи символічну «чарку». Права — через верх виводиться на рівень голови другим та третім пальцями вперед, ніби імітуючи наповнення бокала.
12. Ноги залишаються в тій же позиції. Права рука опускається на рівень плеча (долоня відкрита від себе), а ліва, зібрана в кулак, на попереку, торкаючись лівого стегна.
13. Складний рух одночасного удару лівою рукою вперед і лівою ногою назад. Права рука для балансу витягнута вправо.
14. Завершуючи по колу рух лівою ногою, розвертаємося по колу на 180 градусів. Ліва рука підтягується до стегна, а права завдає удару (форма «чарки»). Ноги — позиція гумбу.
15. Відтягуючи ліву ногу, переходимо в стійку мобо

- («стійка вершника»), при цьому завдаючи удару лівою рукою.
16. Сійка — та ж. Удар — правицею.
17. Імітуючи «перекидання чарки в рот», прогинаємося назад, і завершуємо рух правою рукою коловим ударом, передбачаючи, що противник позад.
18. Розвертаючись в правий бік по колу за рукою, завдаємо удару правою рукою вліво. Позиція ніг — правобічне гумбу.
19. Імітуючи «ходу п'яного», робимо переступання — спочатку лівою, потім правою ногою, при цьому завдаючи бокового удару правим кулаком.
20. Проміжна позиція переходу — права нога витягнута назовні, імітуючи чи то захисний рух чи то удар на рівні коліна.
21. Переходячи в стійку мобо, завершуємо рух ногами. Завдаємо бокового удару «рука у формі чарки» на рівні сонячного сплетіння.
22. Імітуємо рух «перекидання чарки в рот» і завдаємо удару правицею назад.
23. Переходячи з позиції нахилу назад, робимо перекорот вперед через праве плече, підбгуючи при цьому голову і спираючись на підлогу лівою рукою.

ЗНОВУ
БЕЗ
ЧУДЕС...

ШАШКИ

Під час новорічних канікул для школярів проведено змагання другого етапу обласних піонерських ігор на приз клубу ЦК ВЛКСМ «Чудо-шашки» серед команд піонерських дружин Кіровського району обласного центру. Першість виборолла команда піонерської дружини середньої школи № 9. На другому місці з відставанням на півочка — команда СШ № 4, на третьому — команда СШ № 21. Переможець (у складі Карамалан,

Дергачов, Журавльов, Малий, Шурко) вийшов на третій етап обласних змагань, який почнеться з 9 лютого. Після закриття змагань керівник шашкового гуртка обласного Палацу піонерів та школярів. Ім. В. І. Леніна А. І. Березовський провів сеанс одночасної гри на 20 дошках. На жаль, поки що сили нерівні — всі учасники сеансу потерпіли поразки. Це свідчить про те, що цьому виду спорту

приділяється серед школярів ще мало уваги. Похвально, що в цьому році наша обласна газета «Молодий комунар» відкрила на своїх сторінках постійну рубрику для прихильників шашок і проводить цікаві конкурси розв'язування комбінацій та етюдів, популяризуючи гру серед населення.

М. МАЛІЧЕНКО,
головний суддя змагань.

3 15 по 21 січня

понеділок

15 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дубровський». Чотирисерійний художній телефільм. 1 серія. Прем'єра. 9.40 — У світі тварин. 10.40 — «Полі Цибулени». Документальний телефільм. 11.00 — «Софія Петрівна». Художній телефільм. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — Прем'єра документального телефільму «26 віків і...». 16.20 — Грає нінтент баяністів Академічного хору російської пісні Держтелерадіо СРСР. 16.40 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 17.45 — «Ти почуй мене...». Фільм-концерт. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — 1990-й рік П. І. Чайковського. «Лускунчик». Вистава Великого театру СРСР. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — Літературно-художній відеоналіз «Слово». 23.45 — ТSN. Телевізійна служба новин. 0.10 — «Дачне життя». Фільм-вистава. 1.35 — «У суботу ввечері». Кіноконцерт. 2.35 — «Радісна душа». Фільм-концерт.

▲ УТ

16.00 — Новини. 16.10 — Сонячне коло. 16.40 — Телефільм «За факхом я — вчитель». 17.00 — Аріз з опер. 18.00 — Час рішень, час дій. 18.30 — День за днем. (Кіровоград). 18.50 — Телефільм «Сто грамів для настрою». (Кіровоград). 19.50 — Політична трибуна. Розмова з першим секретарем ЦК КП України В. А. Івашном. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На доб-

ТОВАРИШ!

КОМУ НЕБАДЛУКА ДОЛЯ МОЛОДІ, ХТО ХОЧЕ ВЗІТИ УЧАСТЬ У ВИРІШЕННІ МОЛОДІЖНИХ ПРОБЛЕМ — ЗАПРОШУЄМО НА РОБОТУ В КІРОВОГРАДСЬКИЙ МІСЬКИЙ КОМСОМУЛ

ЗА ДОВІДКАМИ ЗВЕРТАТИСЯ ПО ТЕЛЕФОНАХ: 4-98-55, 4-95-38. МІСЬКОМ КОМСОМУЛ.

УВАГА! УВАГА! УВАГА!

Міський громадсько-політичний клуб «Перевесло» запрошує всіх бажаючих на дискусію «Свобода слова і проект Закону про пресу» (опублікований у газеті «Навесні» від 5 грудня 1989 року).

Зустріч відбудеться у залі мистецтв бібліотеки імені Купцької 17 січня о 18 год. 30 хв.

раніч, діти! 20.45 — 3 концерти фестивалю «Віртуози країни», ансамбль солістів «Ренесанс». 21.00 — Все про кіно. 22.40 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Томмазо Кампанелла». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Музика. 4 кл. П. І. Чайковський. «Пори року». 9.05 — Італійська мова. 10.05 — Мама, тато і я. 10.35, 11.35 — Історія. 6 кл. 11.05 — Російська мова. 12.00 — «Юнте джерело». Документальний фільм. Прем'єра. 12.30 — Ілюзіон. 3 історії італійського кіномистецтва. «Ніч». Художній фільм. 14.30 — Концерт фольклорно-хореографічного ансамблю «Хорошні». 17.00 — Концерт Державного ансамблю пісні і танцю Литовської РСР. «Летува». 17.30 — Про російську історію. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Нові імена. Великий симфонічний оркестр Держтелерадіо СРСР представляє молодих музикантів у Концертній студії Останіно. 20.10 — На добраніч, діти! 20.25 — Продовження передачі «Нові імена». 21.40 — Кіноальманах: «Наїзники», «Мирний час Романа Шмакова», «Теоретик».

вівторок

16 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дубровський». Чотирисерійний художній телефільм. 1, 2 серії. Прем'єра. 10.45 — «Дві казки». «Дерева». Мультифільми. 11.10 — Це було... було... 11.25 — Дитяча година. 3 уроком французької мови. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 13.00 — Клуб мандрівників. 15.30 — Музична скарбниця. Твори С. Рахманінова. Виконує В. Яглінг (віолончель). 16.20 — «Фантазії диригатора». Документальний телефільм. 16.45 — Філософські бесіди. 17.30 — Про що співають діти землі. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Молодіжний вісник. 19.30 — У майстерні художника. І. Іванюк. 19.55 — «Дубровський». Чотирисерійний художній телефільм. 1 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — Звинувається опера. 22.50 — Прем'єра документального фільму «Ой, Лево Івановичу, Лево Івановичу...». 23.15 — Борги наші. Передача 1. Палех на роздоріжжі. 23.45 — ТSN. Телевізійна служба новин. 0.10 — «Фізики». Телефільм. 1.50 — Спортивна програма. 2.20 — «Про тебе і про мене». Пісні Ю. Антонова.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Все про кіно. 10.30 — Концерт популярної класичної музики. 11.10 — Добро вам здоров'я. 11.40 — Художній фільм «Багач, бідняк». 4 серія. 12.50 — Новини. 13.05 — Фільм-опера «Кашей-безсмертний». 16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Веселка». 16.45 — Музичний фільм «Народні картинки». 17.20 — Документальний фільм «Кралля національного кіно». 18.00 — Партийний комітет і перебудова. (Кіровоград). 18.50 — Телефільм «Хутір Надія». (Кіровоград). 19.00 — Усім миром. 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл». «Крила Рад». III період. 20.35 — На добраніч, діти! 20.50 — Співає вокальний квартет «Явір». 21.35 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Артистка із Грибова». 1 серія. 22.45 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Володимир Соловйов». «З приводу останніх подій». 8.35, 9.35 — Географія. 8 кл. В. Докучаєв — заснов-

ник вчення про природні зони. 9.05 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Французька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Географія. 7 кл. Тихий океан. 11.05 — «Теплий хліб». Науково-популярний фільм. 12.05 — «Старий Новий рік». Художній телефільм. 1 серія. 13.15 — Прем'єра документального фільму «Оповіді матінки Фросі про монастир Дієвський». 13.40 — Ритмічна гімнастика. 14.10 — Сеанс повторного телефільму «Благочестива Марта». Художній телефільм. 1 серія. 17.00 — Концерт народної ансамблю російської пісні і танцю «Вечора». 17.30 — Портрет депутата. 18.00 — Ритмічна гімнастика. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Туристські дороги Туркменії. 19.15 — Хокей. Чемпіонат СРСР. ЦСКА. «Динамо» (Рига). 2 і 3 періоди. У перерві — 19.50 — На добраніч, діти! 20.45 — Фестиваль молодих композиторів СРСР — США. 21.35 — Кіноабонемент. «Колір граната». Художній фільм. Прем'єра.

середа

17 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дубровський». Чотирисерійний художній телефільм. 2 і 3 серії. Прем'єра. 10.45 — Про що співають діти землі. 11.45 — «Давай дружити». Мультифільм. 11.35 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». (Швейцарія). 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — Арена чудес. 16.20 — Документальні фільми. 16.50 — «Зустріч з «Магією». 17.25 — Дитяча година. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — Прогрес. Інформація. Реклама. 19.30 — «Пригоди Домовенка». 19.50 — «Дубровський». 2 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — Людина і закон. 22.55 — Холоди, холоди. 23.15 — Борги наші. Передача 2. 23.45 — ТSN. Телевізійна служба новин. 0.10 — «Звичайна Аритика». Телефільм. 1 серія. 1.20 — Незабутні мелодії. 2.50 — «Поезія садів».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Художній фільм «Артистка із Грибова». 1 серія. 10.25 — Музичний фільм «Кап-риччю». 10.35 — Шкільний екран. 8 кл. Російська література. Розвиток мови. 11.10 — Село і люди. 11.40 — Для дітей. Канал «Д». 13.10 — Новини. 16.00 — Новини. 16.10 — «Танцюють діти». 16.40 — Музичний фільм «Нам рано жити спогодами». 17.25 — На допомогу школі. В. Приставкін. «Ночувала хмарна золотая». 18.00 — Українські народні пісні. 18.30 — День за днем. (Кіровоград). 18.50 — Наші довідки. (Кіровоград). 19.00 — «Плеяда». Художньо-публіцистична програма. Частина I. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — «Плеяда». Художньо-публіцистична програма. Частина II. 22.15 — Вечірній вісник. 22.45 — Художній фільм «Артистка із Грибова». 2 серія.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «НП: уроки історії». 8.35, 9.35 — Основи інформатики і обчислювальної техніки. 9.05 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.05 — Німецька мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Загальна біологія. 10 кл. 11.05 — «Темніща міста, що затонуло». 12.05 — «Старий Новий рік». Художній телефільм. 2 серія. 13.10 — Прем'єра документального фільму «Небагато добрих виступів». 12.30 — Сеанс повторного телефільму «Благочестива Марта». 2 серія. 14.40 — Прем'єра фільму-

концерту «Врятувати і зберегти». 17.00 — Телестудії міст РРФСР. Розповідь про свого батька. Тюмень. 17.40 — 3 наших фондів. Концерт Клода Ельфера. (Франція). 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — «Дороги до прекрасного». 19.30 — «Баскетбол. Кубок Р. Корача. Чоловіки. «Босна» (Югославія) — ЦСКА. Трансляція з Югославії. У перерві — 20.10 — На добраніч, діти! 21.00 — Д. Брубек. Композиція для двох фортепіано. 21.10 — Документальний фільм «Півцарства за коня». Прем'єра. 21.30 — Екранізація творів А. Чехова. «Моя жінка». Художній телефільм. 1 серія. 22.30 — Телевізійний музичний абонемент. Історія як легенда. Передача 3. 23.30 — Фільми режисера В. Виноградова. «Я повертаю ваш портрет...».

четвер

18 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дубровський». Чотирисерійний художній телефільм. 3 і 4 серії. Прем'єра. 10.45 — Свято національного мистецтва народів Півночі. Сибіру і Далекого Сходу. 11.15 — «Грицькові книжки». Мультифільм. 11.25 — Дитяча година. 12.25 — Колаж. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 13.00 — Людина і закон. 15.30 — Художній телефільм для дітей. «Савраска». Прем'єра. 16.35 — Інтеракція: ініціатива, підприємливість, прибуток. 17.05 — Браво, Маріє! 18.20 — «Довірливий дракон». Мультифільм. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — До шістнадцяти і старші. 19.45 — Дж. Верді. Увертюра до опери «Сила долі». 19.55 — «Дубровський». Чотирисерійний художній телефільм. 3 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Актуальне інтерв'ю. 21.40 — «Мій Чайковський». Розповідає І. Смирновський. 23.45 — ТSN. Телевізійна служба новин. 0.10 — «Звичайна Аритика». Телефільм. 2 серія. 1.20 — «Комедіанти». Художній фільм. 2.25 — «Співає Анварі Міронов».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Художній телефільм «Артистка із Грибова». 2 серія. 10.20 — Грає Я. Табачник. (Акордеон). 11.05 — Телефільм «Борги наші». 11.35 — Афіша. 11.40 — Шкільний екран. 6 клас. Музика і живопис. 12.05 — Концерт державної хорової капели Казахської РСР. 12.35 — Я. Маланчук. О. Смик. «Шлях на Берестечко». Вистава. В перерві — Новини. 16.00 — Новини. 16.15 — Для дітей. «Веселка». 16.45 — Республіканська фізико-математична школа. 17.15 — Музичний фільм «Івартет». 17.45 — Майстри мистецтв. Народний артист Ф. Стригун. 18.45 — «Земле моя». Чому лисіють Карпати? 19.30 — Актуальна камера. 20.00 — Чемпіонат СРСР з хокею. «Сокіл». «Динамо» (Рига). 3 період. 20.35 — На добраніч, діти! 20.50 — Візит до лікаря. Вчимося володіти собою. 21.05 — Виступ заслуженого симфонічного оркестру українського телебачення і радіо. 21.40 — Молодіжна студія «Гарт». В перерві — 22.55 — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Ноктюрн 1931 року». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.45 — Природознавство. 5 кл. Вода у природі. 8.55 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.25 — «У країну вулканів за зеленим голубом». 10.05 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Біологія. 8 кл. 11.05 — «За синіми птахами». Науково-популярний фільм. 12.05 — Кіноальманах. 13.20 — Ритмічна гімнастика. 13.50 — Сеанс повторного телефільму «Кру-

тий поворот». Художній телефільм. 15.05 — Прем'єра документального фільму «Іспит з історії». 17.00 — Душеву пісню заспіваємо. 17.20 — Мультифільм. 17.35 — Телестудії міст РРФСР. «Сахалінський щоденник». Частина I. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Арена. Спортивна програма. Частина I. 19.20 — Баскетбол. Чемпіонат СРСР. Чоловіки. «Динамо» (Москва). «Калев» (Таллінн). 2-й тайм. 20.00 — На добраніч, діти! 20.15 — Ритмічна гімнастика. 20.45 — Арена. Спортивна програма. Частина 2. 21.00 — Ритмічна гімнастика. 21.30 — Екранізація творів А. Чехова. «Моя жінка». Художній телефільм. 2 і 3 серії.

п'ятниця

19 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Дубровський». Чотирисерійний художній телефільм. 4 серія. 9.40 — Концерт ансамблю пісні і танцю «Сибір». 10.10 — Документальні фільми «Візьму твій біль». «Східний Сибір». Кіножурнал. 10.40 — ...До шістнадцяти і старші. 11.25 — Інститут людини. 12.30 — Час. Телевізійна служба новин. 15.30 — «Я повернуся». Документальний фільм. 16.10 — Народні мелодії. 16.25 — Площа Революції. будинок 2. 17.10 — Веселі старті. 17.55 — Влада — Радом. Мценські зустрічі. 18.25 — Колаж. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин. 19.00 — «Озонава дірка». Документальний телефільм. 19.45 — Хвилинні поезії. 19.55 — «Дубровський». Чотирисерійний художній телефільм. 4 серія. Прем'єра. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — Це було... було... 21.55 — Погляд. 23.45 — ТSN. Телевізійна служба новин. 0.00 — С. Рахманінов. «Всеношні». 0.25 — «Двадцять грудня». Телефільм. 1 серія. «Вісьмюшка диктатора». 1.35 — «Нарамболіна-Караболетта». Музична телевистава. 2.35 — «Всі люблять цирк».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Братерство. Україна — Білорусія. 10.00 — Концерт симфонічної музики. 10.35 — Шкільний екран. 8 кл. Історія УРСР. 11.05 — Фільм-концерт «Вогнище». 11.40 — Шкільний екран. 11 клас. Російська література. 12.15 — Новини. 16.00 — Новини. 16.20 — Телефільм «Прогноз на завтра, або чортове колесо». 16.50 — «Пісня чистого поля». Хор української народної пісні колгоспу «Краматорський». 17.30 — «З людьми і для людей». 18.00 — Фільм-концерт «Горілий». 18.30 — Телепреслужба «Зворотній зв'язок». На шляху вирішення проволочних проблем. (Кіровоград). 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти. 20.45 — Що вас хвиляє сьогодні? Інтерв'ю. 21.05 — Прем'єра телефільму «Слід Доги» 21.30 — Вперше на екрані УТ художній фільм «Заняття долини змії». 23.10 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Авотпортрет». Науково-популярний фільм. 8.35, 9.35 — Музика. 7 кл. М. І. Глінка. «Вальс-фантазія». 9.05 — Англійська мова. 1 рік навчання. 10.05 — Англійська мова. 2 рік навчання. 10.35, 11.35 — Географія. 6 кл. Води суші. 11.05 — Документальний фільм англійською мовою. 12.05 — Кіноабонемент. «Колір граната». Художній фільм. 13.40 — «Спогади». Фільм-концерт за участю Сергія І. Миколи Радченків. 14.00 — Екран повторного телефільму. «Монета». Художній телефільм. 17.00 — Телестудії міст РРФСР. «Сахалінський щоденник». Частина 2. 17.55 — «Бюро

знахідок». Мультифільм. 18-4 серії. 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Спорт для всіх. 19.15 — Хокей. Чемпіонат СРСР. «Спартак» — «Динамо» (Москва). У перерві — 19.30 — На добраніч, діти! 21.15 — «Легенда про Гріга». Мультифільм для дорослих. 21.30 — Світ і екологія.

субота

20 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Мама, тато і я. 9.05 — Домашня академія. 9.35 — Пори року. Січень. 10.35 — Прем'єра документального фільму «Красянд на фоні стіни». 10.55 — Очевидне — неймовірне. 11.55 — «Сладкі мні родные звуки». 12.25 — Прем'єра документально-публіцистичного фільму «Третій дзвінок». 13.35 — Переможці. 14.35 — Концерт Державного академічного ансамблю народного танцю Грузинської РСР. 15.25 — Фільми і ролі Леоніда Бичкова. «Максим Перепелиця». Художній фільм. 16.55 — Мультифільм «Ян здоров'я, братику Лис!». «Заповітна мрія». «Василий-Телесин». 17.25 — VIII Міжнародний фестиваль телепрограм народної творчості «Веселка». «Свято пирога біля річки» у місті Швешеш Халля». (ФРН). 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Г. Свиридов. «Маленький триптих». 18.55 — «Джінджер і Фред». Художній фільм. Вперше. 21.00 — Час. Телевізійна служба новин. 21.30 — «Музика в ефірі». 0.35 — «Двадцять грудня». Телефільм. 2 серія. «Саботаж». 1.45 — Телескоп-шоу.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.15 — Ритмічна гімнастика. 9.45 — «Сноворода і музика». 10.20 — «У колі друзів». Концерт. 11.25 — «Квіти серед квітів». Вистава художньої фотографії. 11.55 — Новини. 12.10 — Для дітей. «А що у вас?». 12.40 — «Доброго вам здоров'я». 13.10 — «У дивовижній рідній хаті». Поет Василь Голуборозько. 14.10 — «Таланти твої, Україно». Концерт. 15.00 — Кубок ІФФ з гандболу. Жінки. 1/8 фіналу. «Спартак» (Київ) — Байер Леверкузен. (ФРН). В перерві — відеонаріс «Там, де Ятрань круто в'ється» (Кіровоград на Республіканське телебачення). 16.20 — «Закарпатські забави». 16.45 — Скарби музеїв України. 17.00 — Чия програма краща? Теледискусія кандидатів у народні депутати Української РСР. 18.30 — Музичний фільм «Весела прогулянка». 18.45 — Прем'єра телевистави. Ю. Нагібін. «Заступниця». 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — «Відеоміни». Музично-розважальна програма. 21.50 — Теніс. Відкритий чемпіонат Франції. Відеорепортаж. 22.40 — Вечірній вісник. 23.10 — Естрадині концерт. («Львівське ретро»).

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — «Волги дні золоті». Документальний телефільм. 8.45 — Держтелерадіо УРСР. «Уроки фестивалю». 9.25 — «Щит і меч». Художній фільм з субтитрами. Фільм 1. «Без права бути собою». Фільм 2. «Наказано вижити». 12.30 — Прогрес, інформація. Реклама. 13.00 — Чемпіонат США з баскетболу серед професіоналів НБА. 14.00 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального телефільму «Виробництва правдою». 14.30 — Відеоналіз. В ефірі — Радянська Росія. 17.00 — На Остоженці в красних палатах. 18.05 — Мультифільми «Улюбленець публіки», «Лісовий концерт». 18.30 — Час. Телевізійна служба новин (з сурдоперекладом). 19.00 — Розповіді про художників. А. Харитонов. 19.15 — Під знаком П. Частина 1. 20.00 —

неділя

21 СІЧНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Спорт для всіх. 8.15 — Грає Московський державний симфонічний оркестр. 8.40 — Тираж «Спортлото». 9.00 — 3 ранку раненько. Передача для дітей. 10.00 — На службі Вітчизні. 11.00 — Анкет. Авторська пісня. 11.30 — Навколо світу. Альманах. 12.30 — Здоров'я. 13.15 — Педагогіка для всіх. 14.15 — До 45-річчя Перемоги. «Привіт з фронту». Художній телефільм. 15.35 — «Хлопчик і хмара». Мультифільм. 15.45 — Панорама «Сільської години». 17.00 — М. Горький. «В. І. Ленін». 18.00 — Фільм — дітям. «Політ з космонавтом». 19.20 — «Скорботний січень двадцять четвертого». Документальний телефільм. 20.30 — Концерт В. Третьякова і Великого симфонічного оркестру Держтелерадіо СРСР. 21.00 — 7 днів. 22.00 — «Всі симфонії Чайковського». Симфонія № 1. Виконує Державний академічний симфонічний оркестр СРСР. 23.05 — «Двадцять грудня». Телефільм. 3 серія. «Терор». 0.10 — «Жизель». Фільм-балет. 1.32 — Твори А. Вівальді виконує Державний камерний оркестр «Віртуози Москви».

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Ритмічна гімнастика. 9.40 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. 10.40 — Шведов. «Ленінська ХХ століття». 12.10 — «Грати юні музиканти». 12.40 — Новини. 12.55 — Художня панорама. «З думою про Леніна». 13.20 — Для дітей. «Канал «Д». 14.50 — Прем'єра телефільму «Перший сніг у Карпатах». 15.00 — Село і люди. 15.30 — «Ви нам писали». Музична програма за листами глядачів. (Київ). 16.00 — Слава солдату. 17.00 — Телеспортсмена. 17.50 — Виступає заслужений симфонічний оркестр українського телебачення і радіо і московська хорова капела. 18.55 — До 45-річчя Великої Перемоги. Художній фільм «Його батальйон». 1 серія. 20.00 — Актуальна камера. 20.30 — На добраніч, діти! 20.45 — Фортепіанні твори у виконанні народного артиста РРФСР Р. Керера. 21.30 — Художній телефільм «Його батальйон». 2 серія. 22.40 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.20 — Телестудії міст РРФСР. Програма Алтайської студії телебачення. 9.20 — «Сибір на екрані». Кіножурнал. 9.30 — Грає народний артист СРСР І. Ойстрах. 10.00 — «Щит і меч». Художній фільм з субтитрами. Фільм 3. «Оскарженню не підлягає». Фільм 4. «Останній рубіж». 12.30 — В. А. Моцарт. «Ренвієм». Виконує Московський хор молоді і студентів. 13.30 — Прем'єра документального телефільму з циклу «Земля тривоги нашої». «Мамонтові трави». 14.00 — У нас у студії Азербайджанський державний камерний оркестр ім. Кара Карасева. 14.30 — Відеоналіз. В ефірі — Радянська Росія. 17.00 — Планета. Міжнародна програма. 18.00 — Хокей. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Рига) — «Хіміки». Трансляція з Риги. У перерві — 19.20 — На добраніч,

В ОБІЙМАХ «ЛАСКАВОГО ТРАВНЯ»

ЗНАХОДЯЧИСЬ у Москві, подивився нову програму групи «Ласкавий травень», яка зветься «У колі друзів».

За квартал до Театру естради, що знаходиться на Берсєвській набережній, 20/2, щасливих власників квитків зустрічали запитаннями: «Чи немає зайвого квиточка?» численні прихильники «Ласкавого травня». Декому, в тому числі й мені, дуже пощастило. Куплений із рук квиток відкрив двері Театру естради.

Про «Ласкавий травень» багато говорять, пишуть. Причому думки про цю групу були та й зараз лишаються досить неоднозначними. Іноді — позитивними. Не знаю, як інші читачі, але я з подібних публікацій та програм ЦТ зміг зрозуміти, що соліст групи Юрій Шатунов, вихованець Оренбурзького інтернату № 2, безжалюдно експлуатується ділком від музики Андрієм Разіном. Ця група заплуталась у різних махінаціях. Що їй не місце на радянській естраді і т. ін.

Разом з тим це не заважало групі та її пісням займати перші місця у найбільш престижних радянських хіт-парадах.

Так хто ж такі хлоп'ята з «Ласкавого травня»? Аферисти? Чи ласі у будь-які часи до сенсації журналісти навмисне чи ні згустили фарби? Не будемо гадати і звернемося до фактів. Нещодавно журналістам був представлений лист № 85 від 30 серпня 1989 року на ім'я голови Радянського фонду милосердя та здоров'я С. Федорова: «Школа-інтернат

№ 24 для дітей-сиріт Севастопольського району міста Москви повідомляє вам, що за період з 5 травня по 10 серпня 1989 року колективом студії «Ласкавий травень» добровільно було перераховано 220 тисяч карбованців на рахунок інтернату. Гроші були використані на ремонт будівлі, за що ми вдячні оркестру студії «Ласкавий травень».

Директор школи-інтернату № 24 Г.Венедиктова».

І ось в руках у мене екземпляр спеціального благодійного випуску рекламно-інформаційного вісника про «Ласкавий травень», віддрукованого в місті Ухті Кому АРСР тиражем 100.000 примірників вартістю 1 руб. 10 коп. кожен. Частина грошей від його реалізації піде на розвиток першого у державі Ухтинського «Клубу аматорів студії «Ласкавий травень». Таких прикладів можна навести велику кількість.

«Ласкавий травень» однако-во правильно буде назвати студією чи групою, бо кожен співає як під фонограми, записує магнітоальбоми, так і виступає під музичний супровід перед глядачами, так би мовити, живцем. Якраз винонаний пісень під фонограму ставилось у провину хлоп'ят із «Ласкавого травня» деякими журналістами. При цьому чомусь вони забували згадати, що багато «зірок» естради досить часто на концертах використовують пісні під фонограми.

Заради справедливості треба сказати, що останнім часом про студію стало з'являтися більше позитивних відгуків, аніж негативних. Перестали навішувати ярлики й на директора студії Андрія Разіна. В одному інтерв'ю з А. Разіном, зокрема, говориться про благодійну діяльність студії, яка налічує останнім часом сорок чоловік, про історію створення групи, про її сьогодення та майбутнє. Там же зазначено, що «Ласкавий травень» незабаром поповниться групою талановитих дівчат, які пройшли відбір. Нам відкриється ще одна грань цього популярного колективу.

«Ласкавий травень» — Все-союзна центральна студія для обдарованих дітей. Дозволи собі навести зсього лише одне речення з «Положення» про цю студію, яку зареєстровано виконавчим комітетом Севастопольської районної Ради народних депутатів міста Москви та затверджено директором об'єднання «Союзцирк-концерт» В. Мільрудом: «Все-союзна творча студія для обдарованих дітей «Ласкавий травень» є підприємство, під-відомче об'єднанню «Союз-

циркконцерт» Міністерства культури РСР, має статус юридичної особи, самостійний баланс, розрахунковий рахунок у закладі Держбанку на круглу печатку зі своїм «наменуванням».

Студія сьогодні знаходиться на гребені слави, її діяльність привертає до себе увагу багатьох, у тому числі й газетярів. Багато уваги відводять творчості «Ласкавого травня» журналісти з білоруського молодіжного журналу «Криниця». Вони не тільки розповідають про групу на сторінках журналу, а й влаштовують усні журнали для білоруських глядачів за участю «Ласкавого травня». До речі, на тому концерті, де був я, у ролі конферансьє виступало двоє журналістів з «Криниці».

Та повернемося до програми «У колі друзів». В той вечір студія «Ласкавий травень» одержала музичні поздравлення від своїх давніх друзів — рок-групи «Поїзд-26» та від співака, який одержав останнім часом визнання любителів естради, Антона Токарева — сина нашого співвітчизника, автора-виконавця Віллі Токарева, який проживає у США.

Програму виступу «Ласкавого травня» відкрив юний соліст студії Андрій Гуров, який приїхав до Москви зі Ставрополя. Та найбільше аплодисментів зібрав кумир публіки Андрій Разін. Нові пісні в його виконанні були піснями-відповідями журналістам, котрі його критикували. Одна сатирична пісня повністю присвячена газетярів, які «роздувають із мухи слона». Запам'яталися й дві інші пісні-жарту «Дядя Миша» та «Стелан Разін», присвячені Михайлу Горбачову та Стелану Разіну, яких йому приписують як родичів. Звучали й ті «разінські» пісні, що астигли полюбитися слухачам: «Рожевий вечір», «Гуд бай, бейбі» та інші. На жаль, не побачили ми у концерті Юрія Шатунова. У нього під час триденних виступів у Театрі естради була напружена пора — він «підтягував» шкільні заняття.

Більшість у залі складали хлопці та дівчата, які несамовито вимахували руками й танцювали у проходах та біля сце-

ни під час усього концерту. Але була й інша аудиторія глядачів — люди середнього та старшого віку і навіть бабусі й дідусі. Як знати, можливо, серед цих посівільних илих стареньких були й колишні безпритульні, що помітили у піснях «Ласкавого травня» щось рідне, те, що нагадало їм своє тяжке дитинство. Я не побачив у залі байдужих. Всі були немовби в обіймах «Ласкавого травня». Глядачів скорив вокал А. Разіна, його запал та гумор, його висока професійна естрада-на майстерність, сиромість одягу й поведінка на сцені. По закінченні концерту сцена бунувально потопала у букетах нивих квітів.

Хто ж такий А. Разін? Висловлю свою думку. Це талановитий співак, продюсер та директор студії. Це дуже симпатичний і привабливий хлопець. Його можна зарахувати до тих людей, які через свої неординарні здібності піддаються всляким нападкам фавіхів і просто заздрісних людей.

Безперечно заслуга А. Разіна у тому, що він відкрив талант Юрія Шатунова, Антона Токарева, Андрія Гурова. Він відкрив на естраді новий напрям — так звані «сирітські пісні».

Недовірливий до журналістів Андрій, побачивши мого посвідчення громадського кореспондента «МК», та, визнавши, що я з України, все ж погодився зі мною в кулуарі після концерту. Я поставив йому лише одне запитання — про плани студії. Ось його відповідь:

— У перспективі я планую надію відкрити музичний коледж. Про це під час гастролей у Москві Міланського театру «Ла Скала» була підписана угода з генеральним директором улавленого колективу Карло-Марія Бадіні на суму п'ятдесят тисяч доларів, яку буде використано для придбання інструментів симфонічного оркестру, у склад якого ввійдуть талановиті дітисироти.

Тут же Андрій подарував мені свою фотокартку і прямо на програмці написав: «Читаю газети «Молодий комунар» і «Успіхів у всьому!» і розписався.

Вячеслав ЧЕБИШЕВ.

Москва — Олександрія.
На знімку: А. РАЗІН.
Фото Мілани КУЗЬМИНОЇ.
(Москва).

СЦЕНА, ЕКРАН, АРЕНА

● Увага! Увага! 13 СІЧНЯ у концертному залі обласної філармонії відбудеться добродійний духовний концерт євангельських християн-баптистів. Початок — о 14 ГОДИНІ.

● Старий Новий рік... За традицією ми зустрічаємо його у колі друзів. І в цей вечір, 13 СІЧНЯ молодіжний дискотек «Олімпія» запрошує вас до самовара О 19 ГОДИНІ. А завтра, 14 СІЧНЯ в «Олімпії» відбудеться молодіжний вечір «ПРОЩАННЯ З ЯЛИНКОЮ». І хоч «прощання» завжди пронизане сумом, сподіваємося, вечір у святковому залі дискотеки принесе вам посмішки, радість, пісні, веселі ялинкові танці. Завітуйте до «Олімпії» О 19 ГОДИНІ.

Цей випадок цікавий для мене не лише вірністю визначення «живий чи мертвий», але й тим, що не варто отождествлювати щось, колишнє, з тими картинами, які виникають підсвідомо. Адже було чітко відчуття фантома, що знаходиться у воді. Знайшли Г., як відзначається в листі, у квітні, коли видолонили звичайно бивають затопленими водою. Не можна слухати підказки свідомості, коли підсвідомість вже дала відповідь на поставлене запитання.

Інший випадок. 1982 рік. Жінка з підмосковного міста Д. просить встановити, живий чи мертвий чоловік її сестри, який щез тиждень тому. Оскільки жили вони разом, жінка сказала, що їй відомо все про стан здоров'я зниклого родича. Я дав їй аркуш паперу й попросив записувати.

— Голова. Він скаржився на головні болі? Можливо, травма?

— Ні, не скаржився. Про травми я теж не чула.

— Очі. Що у нього з очима?

— Нічого. Чудово бачив, працював водієм. Названі мною наступні зони негативної ситуації жінка підтвердила.

(Продовження. Початок у № 51 за 23 грудня 1989 року).

— Коли знайдуть, — сказала я на закінченні, — прошу повідомити. Хочу сподіватися, що сказане мною не підтвердиться.

На жаль... Через дні 5—6 ця жінка зателефонувала й сказала, що її родич «вбитий, травма голови, злочинець виловив очі».

Як бачимо, окрім смертельної травми голови виявилася й травма очей. Гадаю, який таке звірство було вчинене не з цюною вбитою людиною, в якій же жили її думки, шкідливі, нерви, а з неживою, то цього й б не виявив. Чи не дає цей випадок права припустити, що та чи інша частинність здатна передати інформацію про себе в «інформаційне поле» вже після того, як туди було передано інформацію про загибель центру життя, особистості.

Лист з міста Сували. Мати просила допомогти у розшуку нещодавно зниклої дівчинки, аїн — 2 роки 8 місяців. Додала фотокартку. Чесно кажучи, мені незалежно було повідомити нещасній жінці свої висновки — знання стану речей часто буває тяжким. Після вагання — повідомити істину чи, наліючи материнське серце, не назвати правди, взаємачуючи, що з усіх почуттів надія вмирає останньою, я все ж вирішив сказати те, що мені відчувалося, сподіваючись допомогти тим розшукам дитини і злочинця. Написав я так:

«Сподіваюся, те, що мені відчувалося, не дасть підтвердження, але є сенс попросити слідчого вашого району пошукати насильника і вбивцю серед психічно ненормальних людей, що проживають в окупі. Коли дитину буде знайдено (хочу сподіватися на краще), будь ласка, повідомте».

Місяць за два я одержав із Польщі відповідь, з якої випливало, що мій лист допоміг: злочинця застрелили, дівчинку знайшли, її було згвалтовано й задушено.

В одній лєнінградці зникла донька-старшокласниця. Прохання про допомогу надійшло місяць за чотирі після зникнення дівчинки. В лист було вкладено фотознімок. Я відповів, що дівчинка мертва, очевидно, задушена, буде знайдена. Навесні, коли розтанув сніг, її знайшли на дорозі до дачі, де зимою ніхто не жив. Причини її приїзду на дачу загадкові, але можна припустити, що вона приїхала туди за чимось винишком.

Довелось мені «докласти руку» й до пошуку двох студентських груп, що відправилися за романтичною в гори, одна на Північний Урал, інша — в Хібіни. Вони зникли. Пошуки, проведені рятувальними службами, результатів не мали. Мені були надані фотокартки учасників цих походів.

— Чи не прихилили їх часом інопланетяни? — запитували друзі зниклих. — Ажне, изахути... буває й таке...

У зв'язку з цим хочу нагадати, що я є щасливим спостерігачем «літаючої тарілки» (НЛО), до польоту Юрія Гагаріна, коли там, у навікола-дах життєдіяльності не було. Тих контейнерів, ко в одній з телепередач циклу «Очевидне — неможливе».

(Питання про неопізнані літаючі об'єкти у подорожніх розглядається в роботі Б. Шурикова «Парадокс ХХ століття». Член-кореспондент вишлядає запропоновану ним загальну теорію НЛО — зв'язок з позаземними цивілізаціями — і парансихологію).

(Далі буде).

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.

На украинском языке.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС, м. Кировоград, вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-63; секторів: комуністичного виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21; комсомольського життя й економіки — 2-04-84; учнівської і студентської молоді та військово-патріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проблем — 2-29-92; фотолaboratorії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

В. о. редактора

І. КУЦЕНКО.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кировоградська правда» Кировоградського обкому Компартії України, м. Кировоград, вул. Гліни, 2.

БН 02704.

Газета виходить щосуботи.

Індентс 61103.

Зам. № 15.

Тираж 36 200.